

2009 rugsėjo 28

Nr. 18 / 330

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežiaus katechezės

Benediktas XVI	
APIE ARSO KLEBONO GYVENIMO LIUDIJIMĄ	2
APIE MARIJĄ KAIP KUNIGŲ MOTINĄ	3
APIE JONĄ EUDĄ IR KUNIGŲ UGDYMO REIKŠMĘ	4
APIE ŠV. ODOŅĄ KLIUNIETĮ	5
APIE ŠV. PETRĄ DAMIJONĄ	6
APIE ATSAKOMYBĘ UŽ KŪRINIJĄ	8

Lietuvos Vyskupų Konferencija

Lietuvos Vyskupų Konferencijos pareiškimas Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijai, Vyriausybei ir Seimui dėl įstatymų, skirtų pagreitinti santuokų nutraukimą, projektų	9
---	---

Bažnyčia Lietuvoje

Didieji Šiluvos atlidai	10
Trakų atlidai ir bažnyčios 600 metų sukaktis	13

Homilijos

TARNAUJANTI VALDŽIA 29 eilinis sekmadienis (B)	20
BALSAS VIEŠUMOJE 30 eilinis sekmadienis (B)	21

Ganytojo žodis

Apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi PAMOKSLAS ŠILUVOJE ŠVENČIANT EVANGELIJOS ŽINIOS TŪKSTANTMETEI LIETUVAI JUBILIEJŲ	22
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Dokumentas dėl religijos mokymo mokyklose	23
Prsidės pasitarimai su Šv. Pijaus X brolija	24
Kardinolas Joachimas Meisneris apie celibatą ir jaunimą	24
Dėl Bažnyčios žiniasklaidos strategijos	24

Papilio g. 5
44275 Kaunas, Lietuva
Telefonai: (37) 32 38 53, 32 27 58
Telefaksas (37) 32 38 53
El. paštas lkbic@lcn.lt
www.baznycioszinios.lt

Benediktas XVI

Apie Arso klebono gyvenimo liudijimą

2009 m. rugpjūčio 5 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Šiandienėje katechezėje norėčiau glaustai apžvelgti Arso šventojo klebono gyvenimą, išryškindamas kai kuriuos bruožus, kunigams galinčius būti pavyzdžiu ir mūsų laikais, kurie, tiesa, nuo anų laikų skiriasi, bet sykiu daugeliu atžvilgių paženklinti tų pačių pamatinių žmogiškųjų bei dvasinių iššūkių. Kaip tik vakar sukako lygiai šimtas penkiasdešimt metų nuo jo gimimo dangui: užbaigęs savo žemiškąją egzistenciją, Jonas Krikštytojas Marija Vianėjus 1859 m. rugpjūčio 4-osios rytą išėjo pas dangiškąjį Tėvą paveldėti karalystės, nuo pasaulio sukūrimo skirtos tiems, kurie ištikimai laikosi Jo mokymo (plg. *Mt* 25, 34). Kokia didelė šventė turėjo būti rojuje, pasirodžius tokiam uoliam ganytojui! Kokį sutikimą jam turėjo surengti daugybė vaikų, kuriuos jis, būdamas klebonas ir nuodėmklausys, sutaikino su Tėvu! Šiuo jubiliejumi panorau pasinaudoti kaip proga paskelbti Kunigų metus, kurių tema, kaip žinoma, yra „Ištikimybė Kristui – kunigo ištikimybė“. Šventumas lemia liudijimo įtikimumą ir galiausiai kiekvieno kunigo misijos veiksmingumą.

Jonas Marija Vianėjus gimė 1786 m. gegužės 8 d. nedideliame Dardilly kaime, ūkininko šeimoje, neturinčioje daug materialinių gėrybių, bet nestokojančioje žmoniškumo ir tikėjimo. Kaip tuo metu buvo įprasta, jis buvo pakrikštytas tą pačią dieną. Vaikystėje ir jaunystėje dirbdavo laukuose bei ganydavo galvijus, todėl sulaukęs septyniolikos metų vis dar buvo neraštingas. Tačiau mintinai mokėjo motinos išmokytas maldas ir stiprinosi religiniu jausmu, kuriuo alsavo namai. Biografai praneša, jog nuo ankstyviausios jaunystės jis stengdavosi net menkiausiuose dalykuose elgtis pagal Dievo valią. Puoselėjo troškimą tapti kunigu, tačiau tai įgyvendinti nebuvo lengva. Galiausiai įveikęs nesusipratimų bei nemažą kliūčių, gavo kunigo šventimus, padedamas išmintingų kunigų, mačiusių ne tik jo žmogiškąsias ribas, bet ir įstengusių regėti už jų švystelėjusį šventumo horizontą, ryškėjantį šiam tikrai nepaprastam jaunam vyrui. 1815 m. birželio 23 d. jis buvo iššventintas diakonu ir šiek tiek vėliau, rugpjūčio 13-ąją, kunigu. Sulaukęs dvidešimt devynerių metų, po daugelio neaiškumų, nesėkmių ir nemažai ašarų Vianėjus galop galėjo užkopti prie Viešpaties altoriaus ir įgyvendinti savo gyvenimo svajonę.

Arso šventasis klebonas visada labai gerbė gautąją dovaną. Jis sakydavo: „Kokia didi yra kunigystė! Iki galo tai suprasime tik danguje <...>, jei suvoktume tai jau žemėje, numirtume – ne iš baimės, bet iš meilės!“ (Abbé Monnin. *Esprit du Curé d’Ars*, p. 113). Be to, būdamas vaikas, savo motinai jis pasakė: „Jei būčiau kunigas, norėčiau laimėti daugybę sielų“ (Abbé Monnin. *Procès de l’ordinaire*, p. 1064). Taip ir įvyko. Kuklioje ir kartu nepaprastai vaisingoje pastoracijoje šiam nežinomam kunigui nuošaliame Pietų Prancūzijos kaimelyje pavyko taip įsijausti į savo tarnybą, kad jame regimai ir visiems atpažįstamai išryškėjo *alter Christus*, Gerojo Ganytojo, priešingai negu samdiniai, guldancio už savo avis gyvybę (plg. *Jn* 10, 11), paveikslas. Jo gyvenimas buvo gyvoji katechezė, kuri būdavo itin paveiki žmonėms matant, kaip jis aukoja šv. Mišias, adoruoja priešais tabernakulį ar daugybę valandų praleidžia klausykloje.

Tad jo viso gyvenimo centrą sudarė Eucharistija, kurią pamaldžiai ir pagarbiai švėsdavo ir adoruodavo. Kita esminė šio nepaprasto kunigo savybė buvo uolus išpažinčių klausymas. Atgailos sakramento praktiką jis laikė nuosekliu bei natūraliu kunigiškuoju apaštalavimu, klusnumu Kristaus užduočiai: „Kam atleisite nuodėmes, tiems jos bus atleistos, o kam sulaikysite, – sulaikytos“ (*Jn* 20, 23). Šventasis Jonas Marija Vianėjus išsiskyrė kaip puikus ir nepailstantis nuodėmklausys ir dvasinis mokytojas. Mokėdamas „vienu vieninteliu dvasiniu judesiu“ persikelti nuo altoriaus į klausyklą, kur praleisdavo didžiąją dienos dalį, jis „visokiausiais būdais, pamokslais ir įtikinamais patarimais, stengėsi padėti savo parapijiečiams iš naujo atrasti sakramentinės atgailos reikšmę bei grožį, pateikdamas ją kaip neatskiriamai su eucharistine artybe susijusią būtinybę“ (plg. Laiškas pradedant Kunigų metus).

Šventojo Jono Marijos Vianėjaus pastoraciniai metodai gali pasirodyti menkai tinkami šiuolaikinėmis socialinėmis ir kultūrinėmis sąlygomis. Kaip juo galėtų sekti šiandienis kunigas taip pakitusiame pasaulyje? Tiesa, laikai keičiasi, o daugelis charizmų būna būdingos vienam asmeniui ir todėl nepakartojamos, tačiau egzistuoja viena gyvensena ir vienas pamatinis siekis, kuriuos puoselėti pašaukti esame visi. Atidžiau pažvelgus, Arso kleboną šventą padarė nuolanki ištikimybė užduočiai, kuriai Dievas jį pašaukė, tai, kad jis, kupinas pasitikėjimo, save nuolatos patikėdavo Dievo apvaizdai. Žmonių širdis jis sujaudindavo ne savo žmogiškaisiais gebėjimais ar remdamasis išskirtinai girtinomis valios pastangomis; sielas – ir neimliausias – jis užkariaudavo perteikdamas tai, kuo pats gyveno, – draugystę su Kristumi. Vianėjus buvo „išsimylėjęs“ Kristų, todėl tikra jo sėkmingos pastoracijos priežastis buvo meilė skelbiamam, švenčiamam ir išgyvenamam Eucharistijos slėpiniui, meilė Kristaus

kaimenei, krikščionims ir visiems Dievo ieškantiems žmonėms. Jo liudijimas, brangūs broliai ir seserys, primena mums, kad Eucharistija kiekvienam pakrikštytajam ir juolab kiekvienam kunigui nėra „tiesiog vien vyksmas su dviem veikėjais, dialogas tarp Dievo ir manęs. Eucharistinė bendrystė taikosi iš pagrindų perkeisti asmens gyvenimą. Ji galingai atveria visą žmogaus aš ir sukuria naują mes“ (Joseph Ratzinger. *La Communione nella Chiesa*, p. 80).

Užuot žvelgus į šventojo Jono Marijos Vianėjaus asmenybę kaip į XIX a. maldingo dvasingumo pavyzdį, nors ir patrauklų, būtina, priešingai, suvokti pranašiską jėgą, suteikiančią jo žmogiškajai ir kunigiškajai asmenybei didžiausio aktualumo. Porevoliucinėje Prancūzijoje, išgyvenusioje savotišką „racionalizmo diktatūrą“, siekusią išdildyti kunigų ir Bažnyčios buvimo visuomenėje pėdsakus, iš pradžių, jaunystės metais, savo tikėjimu jis gyveno slapčia, naktį sukarđamas ne vieną kilometrą, kad galėtų dalyvauti šv. Mišiose. Tapęs kunigu Vianėjus išsiskyrė ypatingu ir vaisingu pastoraciniu kūrybiškumu, gebančiu parodyti, kad anuomet vyravęs racionalizmas iš tiesų toli gražu nepajėgia patenkinti tikrųjų žmogaus poreikių ir todėl galiausiai yra negyvingas.

Brangūs broliai ir seserys! Prabėgus 150 metų nuo Arso šventojo klebono mirties, šiandienės visuomenės iššūkiai ne ką menkesni, maža to, galbūt tapo net dar daugialypiškesni. Anuomet vyravo „racionalizmo diktatūra“, šiandien daugelyje sričių pastebima „reliatyvizmo diktatūra“. Abi atmainos nėra tinkamas atsakas į teisėtą žmogaus reikalavimą pilnatviškai naudotis savo protu kaip skiriamuoju ir esminiu savo tapatybės elementu. Racionalizmas netiko, nes nepaisė žmogiškųjų ribų ir reikalavo išaukštinti protą iki visų dalykų mato, taip paversdamas jį dievu. Šiuolaikinis reliatyvizmas protą nužemina, nes galiausiai iš tikrųjų teigia, kad žmogus už konkrečios mokslo srities negali pažinti nieko tikra. Tačiau šiandien, kaip ir anuomet, žmogus „geidžia prasmės ir pilnatvės“, be paliovos ieško išsamių atsakymų į pagrindinius klausimus, kuriuos nepaliauja kėlęs.

Vatikano II Susirinkimo tėvai aiškiai suvokė šį kiekvieno žmogaus širdyje gyvą „tiesos alkį“, pareikšdami, kad kunigai kaip tikėjimo ugdytojai turi kurti „tikrai krikščionišką bendruomenę“, gebančią visiems žmonėms „rengti kelią į Kristų“ ir „tikrai motiniškai mylėti“, netikintiesiems rodydama bei tiesdama kelią į Kristų, o tikinčiuosius skatindama, stiprindama ir rengdama dvasinei kovai (plg. *Presbyterorum ordinis*, 6). Mokymas, kurį šiuo atžvilgiu mums ir toliau perteikia šventasis Arso klebonas, yra tai, kad kunigas savo pastoracinę užduotį turi grįsti kasdien puoselėtina bei

didintina artima asmenine vienybe su Kristumi. Tik įsimylėjęs Kristų kunigas galės pamokyti visus šios vienybės, šios artimos draugystės su dieviškuoju Mokytoju ir sužadinti bei gailastingajai Viešpaties meilei atverti žmonių širdis. Tiktai taip jis įstengs jam patikėtose bendruomenėse įlieti užsidegimo ir dvasinės gyvybės. Todėl melskime, kad Dievas, užtariant šventajam Jonui Marijai Vianėjui, dovanotų savo Bažnyčiai šventų kunigų ir kad tikintieji vis labiau trokštų remti jų tarnybą bei jiems padėti. Patikėkime šį reikalą Marijai, kurios šiandien šaukiamės kaip Marijos Snieginės.

Apie Mariją kaip kunigų motiną

2009 m. rugpjūčio 12 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Artimiausią šeštadienį švęsime Švenčiausiosios Mergelės Marijos Ėmimo į dangų iškilme, taip pat esame pradėję Kunigų metus – todėl norėčiau pakalbėti apie Dievo Motinos ir kunigystės sąsają, giliai įsišaknijusią Įsikūnijimo slėpinyje. Dievui nutarus tapti žmogumi Sūnuje, prireikė, kad vienas iš jo kūrinų ištartų „taip“. Dievas nelaužo mūsų laisvės. Įvyksta kažkas tikrai nepaprasta: Dievas padaro save priklausomą nuo vieno iš savo kūrinų laisvo „taip“, jis laukia šito „taip“. Viename savo pamokslų Bernardas Klervietis dramatiškai perteikė šį lemiamą visuotinės istorijos momentą pareikšdamas, kad dangus, žemė ir pats Dievas laukia, ką šis kūrinys pasakys.

Marijos „taip“ yra vartai, per kuriuos Dievas galėjo įžengti į pasaulį ir tapti žmogumi. Tad Marija iš tiesų giliausiai įtraukta į Įsikūnijimo, mūsų išganymo, slėpinį. Įsikūnijimas, Sūnaus tapimas žmogumi, nuo pradžių buvo orientuotas į savęs atidavimą, į dovanojimąsi, kupinam meilės, ant kryžiaus, tampant pasauliui gyvybės duona. Tad auka, kunigystė ir Įsikūnijimas vienas nuo kito neatskiriami, o šio slėpinio centre – Marija.

Eikime dabar prie kryžiaus. Prieš numirdamas, Jėzus mato kryžiaus papėdėje motiną ir savo mylimąjį mokinį, o šis mylimasis mokinys neabejotinai yra asmuo, labai svarbus žmogus, bet ne vien tik – tai yra pavyzdys, pirmavaizdis visų mylimųjų mokinių, visų žmonių, pašauktų būti „mylimaisiais mokiniais“, ir todėl ypatingu būdu kunigų pirmavaizdis. Jėzus taria Marijai: „Moterie, štai tavo sūnus!“ (Jn 19, 26). Tai savotiškas testamentas; jis patiki rūpintis savo motina sūnui, mokiniui. Tačiau ir

mokiniui jis taria: „Štai tavo motina!“ (Jn 19, 27). Evangelija mums sako, kad šv. Jonas, mylimasis mokinys, nuo tos valandos Mariją pasiėmė „pas save“. Taip išversta į italų kalbą [ir į lietuvių – red.]. Tačiau tekstas graikų kalba daug gilesnis, daug turtingesnis. Galėtume išversti: jis pasiėmė Mariją į savo gyvenimo, savo būties didžiausią vidų, *eis ta idia*, į savo būties gilumą. Pasiimti pas save Mariją reiškia įsileisti ją į savo visos egzistencijos – tai nėra kažkas išoriška – dinamiką, į viską, kas sudaro savo apaštalavimo horizontą. Mano akimis, taip ir reikia suvokti, kokiū būdu tarp Marijos ir kunigų esantis ypatingas motinystės santykis yra jos meilės kiekvienam iš jų pagrindinis šaltinis, tvirčiausias pagrindas. Marija juos myli dėl dviejų priežasčių: pirmiausia jie labiausiai panašūs į Jėzų, didžiausią jos širdies meilę, ir, antra, jie, kaip ir ji, vykdo misiją skelbti, liudyti ir pasauliui duoti Kristų. Dėl sutapdinimo ir sakramentinio supanašėjimo su Kristumi, Dievo ir Marijos Sūnumi, kiekvienas kunigas gali ir turi jaustis tikrai mylimuoju šios iškiliausios ir nuolankiausios Motinos sūnumi.

Vatikano II Susirinkimas kviečia kunigus žvelgti į Mariją kaip į tobulą savo gyvenimo pavyzdį ir šauktis jos kaip „vyriausiojo ir amžinojo Kunigo motinos, apaštalų karalienės ir jų tarnybos globėjos“. Kunigai – tęsia Susirinkimas – turi ją gerbti ir mylėti „sūnišku pamaldumu ir kultu“ (plg. *Presbyterorum ordinis*, 18). Šventasis Arso klebonas, kurį atmename šiais metais, mėgdavo kartoti, kad „Jėzus Kristus, atidavęs viską, ką galėjo mums duoti, kaip palikimą panoro palikti brangiausia, ką turėjo, būtent savo Motiną“ (*Le curé d'Ars. Sa pensée – Son coeur. Présentes par Abbé Bernard Nodet, éd. Xavier Mappus, Foi Vivante, 1966, p. 244*). Tai galioja kiekvienam krikščioniui, mums visiems, tačiau ypač kunigams. Brangūs broliai ir seserys, melskimės, kad visų šiandienio pasaulio problemų sukuryje Marija padėtų kunigams darytis panašiams į savo Sūnaus Jėzaus, savo meilės neįkainojamo lobio teikėjo, Gerojo Ganytojo, paveikslą. Marija, kunigų Motina, melski už mus!

Apie Joną Eudą ir kunigų ugdymo reikšmę

2009 m. rugpjūčio 19 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Šiandien liturgijoje atmename šv. Joną Eudą, nenuilstantį pamaldumo Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai ir Marijai apaštalą, gyvenusį Prancūzijoje XVII amžiuje, paženklintame priešaringų religinių reiškinių ir sunkių politinių problemų. Siautėjo Trisdešimties metų karas,

nuniokojęs ne tik plačias Vidurio Europos sritis, bet ir sielas. To meto vyraujančioms mąstymo srovėms skleidžiant panieką krikščioniškajam tikėjimui, Šventoji Dvasia pažadino karštam dvasiniam atsinaujinimui per tokias asmenybes kaip Pierre'as de Bérulle'is, šventasis Vincentas Paulietis, šventasis Liudvikas Marija Grinjonas Monfortietis ir šventasis Jonas Eudas. Ši didi „prancūziškoji“ šventumo „mokykla“ subrandino ir šventąjį Joną Mariją Vianėjų. Slėpiningu Apvaizdos sumanymu, mano garbingasis pirmtakas Pijus XI 1925 m. gegužės 21 d. šventaisiais paskelbė ir Joną Eudą, ir Arso kleboną, dovanodamas pasauliui du nepaprastus kunigiškojo šventumo pavyzdžius.

Švenčiant Kunigų metus, norėčiau atkreipti dėmesį į šventojo Jono Eudo apaštališkąjį uolumą, daugiausia pasireiškusį vyskupijos dvasininkų ugdymo srityje. Šventieji yra tikrieji Šventojo Rašto aiškintojai. Šventieji savo gyvenimo patirtimi būna patikrinę Evangelijos tiesą; per tai supažindina su Evangelija bei padeda ją suprasti. 1563 m. Tridento Susirinkimas paskelbė diecezinų seminarijų steigimo bei kunigų ugdymo nuostatus, nes suvokė, kad Reformacijos krizę taip pat sąlygojo netinkamas kunigų pasirengimas, nepakankamas pasirengimas kunigystei intelektualiai ir dvasiškai, širdimi ir siela. Tai padaryta 1563 m. Tačiau nuostatų taikymas bei įgyvendinimas ir Vokietijoje, ir Prancūzijoje užtruko, o šventasis Jonas Eudas matė to padarinius. Aiškiai suvokdamas dvasinės pagalbos poreikį, kurią sielos jautė dėl didžiumos dvasininkų netinkamumo, šventasis, kuris pats buvo klebonas, įsteigė kongregaciją, užsiimančią kunigų ugdymu. Universitetiniame Kano mieste jis įsteigė savo pirmąją seminariją – patirtis pasirodė vertinga ir netrukus išplito į kitas vyskupijas. Jo paties pasirinktas ir mokiniams siūlomas šventumo kelias rėmėsi tvirtu pasitikėjimu meile, Dievo žmonijai apreikšta per kunigiškąją Jėzaus ir motiniškąją Marijos širdį. Anais žiaurybių ir vidujiškumo praradimo laikais jis apeliavo į širdį, skirdamas jai šventojo Augustino labai taikliai paaiškintus žodžius iš psalmių. Žmonių ir pirmiausia būsimų kunigų dėmesį jis norėjo atkreipti į širdį, rodydamas į kunigiškąją Jėzaus ir motiniškąją Marijos širdį. Kiekvienas kunigas turi būti Kristaus ir Marijos širdies liudytojas ir apaštalas. Taip ateiname iki mūsų laikų.

Ir šiandien akivaizdu, kaip svarbu, kad kunigai begalinį Dievo gailestingumą liudytų visiškai Kristaus „užkariautu“ savo gyvenimu ir mokytūsi to rengdamiesi seminarijose. Popiežius Jonas Paulius II po 1990 m. sinodo paskelbė apaštališkąjį laišką *Pastores dabo vobis*, kuriame perima bei atnaujina Tridento Susirinkimo nuostatus, pirmiausia pabrėždamas būtiną tęstinumą tarp pradinio ir nuolatinio ugdymo. Jam, kaip ir mums, šitai yra tikrasis autentiškos kunigų gyvenimo bei apaštalavimo

reformos išeities taškas, taip pat esminė sąlyga, kad „naujoji evangelizacija“ liktų ne patrauklus šūkis, bet virstų tikrove. Pagrindai, padedami ugdymo seminarijose metu, yra nepamainoma „dvasinė dirva“, kurioje „reikia mokytis iš Kristaus“, vis labiau panašėjant į jį, vienatinį vyriausiąjį Kunigą ir Gerąjį Ganytoją. Todėl seminarijos laikas laikytinas sudabartinimu to momento, kai Viešpats Jėzus, pašaukęs apaštalus ir įpareigojęs skelbti, paragino juos būti kartu su juo (plg. Mk 3, 14). Šventasis Morkus, pasakodamas apie dvylikos apaštalų pašaukimą, sako, kad Jėzus siekęs dviejų tikslų: kad jie būtų kartu su juo ir juos pasiųsti skelbti. Vaikščiodami kartu su juo, apaštalai iš tikrųjų skelbia Kristų ir neša pasauliui Evangelijos tikrovę.

Šiais Kunigų metais kviečiu jus, brangūs broliai ir seserys, melstis už kunigus ir visus, kurie rengiasi priimti ypatingą tarnaujamosios kunigystės dovaną. Baigdamas visiems adresuojau šventojo Jono Eudo paraginimą. Kunigams jis sakė štai ką: „Dovanokitės Jėzui, kad įžengtute į be galo plačią ir didžią jo širdį, apimančią jo švenčiausios Motinos ir visų šventųjų širdis, ir pasinertute į šią meilės, artimo meilės, gailestingumo, nuolankumo, tyrumo, kantrumo, paklusnumo ir šventumo bedugnę“ (*Coeur admirable*, III, 2).

Apie šv. Odoną Kliunietį

2009 m. rugsėjo 2 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Po ilgos pertraukos toliau norėčiau pristatyti viduramžių didžiuosius Rytų ir Vakarų Bažnyčios rašytojus, nes jų gyvenime bei raštuose lyg veidrodyje išvystame, ką reiškia būti krikščioniu. Šiandien norėčiau supažindinti su šviesia šventojo Odono, Kliuni abato, asmenybe: jis priklauso vienuoliškiesiems viduramžiams, kai stebėtinai paplito šv. Benedikto regula besiremiantis gyvenimas ir dvasingumas. Tais šimtmečiais įstabiai atsirado ir padaugėjo vienuolynų, nusėjusių visą žemyną ir plačiau paskleidusių krikščioniškąją dvasią bei krikščioniškąjį jautrumą. Šventasis Odonas mūsų žvilgsnį pirmiausia kreipia į Kliuni vienuolyną, viduramžiais priklausiusį prie garsiausiųjų bei iškiliausiųjų vienuolynų, savo didingais griuvėsiais dar ir šiandien primenančių praeitį, garsėjusią vidiniu atsidavimu askezei, studijoms ir pirmiausia puošnioms bei gražioms pamaldoms.

Odonas buvo antrasis Kliuni abatas. Jis gimė 880 m. Prancūzijoje, Meno ir Turenės provincijų pasienyje. Tė-

vas patikėjo jį šventajam vyskupui Martynui Turiečiui, kurio globa Odonui davė daug naudos ir kuri jį atsiminė visą gyvenimą, galiausiai pats atguldamas šalia jo kapo. Prieš pasirinkdamas vienuoliškąjį kelią, Odonas patyrė ypatingą malonės momentą, apie kuri pats papasakojo kitam vienuoliui, Jonui Italui, vėliau tapusiam jo biografu. Odonas dar buvo šešiolikmetis paauglys, kai per Kalėdų vigiliją pajuto savyje spontaniškai kylančią šią maldą Švenčiausiajai Mergelei: „Mano Ponia, gailestingumo Motina, kuri šią naktį pagimdei Išganytoją, melski už mane. Tavo įstabiausias ir nepakartojamas pagimdymas, o Pamaldžiausioji, yra mano priebėga“ (*Vita sancti Odonis*, 1, 9: PL 133, 74). Kreipiniu „gailestingumo Motina“, kuriuo anuomet jaunasis Odonas šaukėsi Švenčiausiosios Mergelės, jis paskui visados kreipsis į Mariją, pavadindamas ją ir „vienintele pasaulio viltimi“, „kurios dėka mums atsivėrė rojus vartai“ (*In veneratione S. Mariae Magdalena: PL 133, 721*). Anuo laiku taip nutiko, kad susidūręs su šv. Benedikto regula jis ėmė laikytis kelių nurodymų, „kad, dar netapęs vienuoliu, neščiau lengvą vienuolio jungą“ (*De sancto Benedicto abbate: PL 133, 725*). Jis Benediktą pavadins „dvasinės drausmės mokytoju“ (ten pat: PL 133, 727). Kupinas meilės jis pabrėš, jog krikščioniškasis pamaldumas atmena Benediktą „su gyviausia saldybe“, suvokdamas, kad Dievas išaukštino jį ligi „aukščiausiųjų ir išrinktųjų šventosios Bažnyčios tėvų“ (ten pat: PL 133, 722).

Susizavėjęs benediktiniškuoju idealu, Odonas paliko Turą ir vienuoliu įstojo į benediktinų Baume abatiją, o vėliau persikėlė į Kliuni abatiją, kurios abatu 927 m. pats tapo. Iš to dvasinio gyvenimo centro jis galėjo daryti didelę įtaką žemyno vienuolynams. Jo vadovavimas bei reformos davė naudos ir įvairiems Italijos vienuolynams, tarp jų ir Šv. Pauliaus vienuolynui už miesto sienų. Odonas nekart lankėsi Romoje ir taip pat pasiekė Subją, Montekasiną ir Salerną. Kaip tik Romoje 942 m. jis susirgo. Jausdamas artėjančią mirtį, trūks plyš troško sugrįžti prie šventojo Martyno palaikų į Turą, kur ir mirė 942 m. lapkričio 18-ąją, per šventojo aštuondienį. Biografas labiausiai aukština „kantrumo dorybę“, tačiau nurodo ir daug kitų dorybių, kaip antai panieką pasauliui, uolią sielovadą, pastangas siekti taikos tarp Bažnyčių. Svarbūs abato Odono tikslai taip pat buvo santarvė tarp karalių ir kunigaikščių, Dievo įsakymų laikymasis, dėmesys vargšams, jaunimo koregavimas, pagarba seniems žmonėms (plg. *Vita sancti Odonis*, I, 17: PL 133, 49). Jis mėgo ceļę, kur gyveno „toli nuo visų akių, rūpindamasis patikti vien Dievui“ (ten pat, I, 14: PL 133, 49). Tačiau kaip „apstumo šaltinio“ jis neapleido Žodžio ir pavyzdžio tarnybos, „apgailėstaudamas, koks varganas yra šis pasaulis“ (ten pat, I, 17: PL 133, 51). Viename vieninteliame vienuolyje, pasak biografo, susitelkė įvairios dorybės, išbarstytos po kitus vienuolynus: „Būdamas geras, Jėzus, semdamas iš

įvairių vienuoliškųjų sodų, vienoje vietoje sukūrė rojų, kad iš jo versmės sudrėkintų tikinčiųjų širdis“ (ten pat, I, 14: PL 133, 49).

Viename pamoksle Marijos Magdaliotės garbei Kliuni abatas atskleidžia, kaip jis suvokia vienuoliškąjį gyvenimą: „Marija, sėdinti prie Viešpaties kojų ir įdėmiai besiklausanti jo žodžių, yra kontempliatyvaus gyvenimo saldybės simbolis; juo daugiau jo ragauji, juo labiau jis skatina sielą atsisveikinti su regimais daiktais ir pasaulio rūpesčiais“ (*In ven. S. Mariae Magd.: PL 133, 717*). Tokį supratimą Odonas patvirtina ir plėtoja kituose raštuose, kuriuose aikštėn iškyla meilė vidujybei, požiūris į pasaulį kaip trapų, nepatikimą ir paliktiną, nuolatinis polinkis laikytis atstu nuo daiktų, laikomų nerimo versme, gebėjimas išžvelgti blogį įvairiuose žmonėse, nuoširdus eschatologinis lūkestis. Toks požiūris į pasaulį gali pasirodyti gana tolimas mūsiškiam, tačiau pripažintina, kad Odonas suvokia pasaulio trapumą ir todėl aukština vidinį gyvenimą, atvirą kitam, atvirą artimo meilei ir būtent per tai perkeičiantį egzistenciją bei atveriantį pasaulį Dievo šviesai.

Ypač minėtinas pamaldumas Kristaus Kūnui ir Kraujui, jį Odonas paplitusio, jo paties dažnai peikto abejingumo akivaizdoje visada karštai praktikavo. Jis iš tiesų buvo tvirtai įsitikinęs Viešpaties Kūno ir Kraujo realiu buvimu eucharistiniais pavidalais, įvykus duonos ir vyno transsubstanciacijai. Jis rašė: „Dievas, visko Kūrėjas, paėmė duoną ir tarė, kad tai yra jo kūnas ir kad jis atiduodamas už pasaulį, tada išdalijo vyną, pavadindamas jį savo krauju“; „gamta pavaldi dėsniui, kad perkeitimas įvyktų Kūrėjo liepimu“, todėl „gamta tučtuojau pakeičia savo būklę: duona nedelsiant virsta kūnu, o vynas – krauju“ (*Odonis Abb. Cluniaco occupatio*. Ed. A. Swoboda, Lipsia 1900, p. 121). Kaip pastebi mūsų abatas, šis „švenčiausiasis Viešpaties slėpinys, sudarantis visą pasaulio išganymą“ (*Collationes, XXVIII: PL 133, 572*), švenčiamas, deja, atmestinais. Jis išpėja: „Kunigai, kurie artinasi prie altoriaus nevertai, suteršia duoną, t. y. Kristaus Kūną“ (ten pat, PL 133, 572–573). Tik tas, kuris susivienijęs su Kristumi dvasiškai, gali deramai dalyvauti eucharistiniame Kūne: priešingu atveju, Viešpaties Kūno valgymas ir Kraujo gėrimas atneša ne atgaivą, bet pražūtį (plg. ten pat, PL 133, 575). Visa tai mus akina naujomis jėgomis bei giliau įtikėti Viešpaties buvimu čia ir dabar tiesa – save į mūsų rankas atiduodančio ir mus perkeičiančio Kūrėjo buvimu tarp mūsų. Kaip perkeičia duoną ir vyną, lygiai taip jis perkeičia pasaulį.

Šventasis Odonas savo meto vienuoliams ir tikintiesiems buvo tikras dvasinis vadovas. Tuo metu visuomenėje paplitusių „ydų platybės“ akivaizdoje jo ryžtingai siūlomas

vaistas buvo radikalus gyvenimo keitimas, besiremiantis nuolankumu, griežtumu, atsitolinimu nuo laikinųjų dalykų ir atsidavimu amžiniams (plg. *Collationes, XXX: PL 133, 613*). Tačiau realus padėties diagnozavimas Odonas nestumia į pesimizmą: „Tai sakome, – patikslina jis, – ne kad įstumtume į neviltį tuos, kurie trokšta atsiversti. Dieviškasis gailėstingumas visada čia pat, tiktai laukia mūsų atsivertimo valandos“ (ten pat: PL 133, 536). Ir sušunka: „O neapsakomoji dieviškojo pasigailėjimo gelme! Dievas persekioja nuodėmę, tačiau apsaugo nusidėjėlių“ (ten pat: PL 133, 592). Degdamas tokiu įsitikinimu, Kliuni abatas mėgsta kontempliuoti Kristaus gailėstingumą – Išganytojo, kurį jis išpūdingai apibūdino kaip „žmonių mylėtoją“: *amator hominum Christus* (ten pat: PL 133, 637). Pasak jo, Jėzus prisiėmė smūgius, kurie būtų tekę mums, kad taip išgelbėtų kūrinį, kuris yra jo darbas ir kurį jis myli (plg. ten pat: PL 133, 638).

Čia išryškėja šventojo abato charakterio bruožas, iš pirmo žvilgsnio nustelbtas jo kaip reformuotojo griežtumu, – gilus širdies gerumas. Jis buvo griežtas, bet pirmiausia geras žmogus, kupinas didelio gerumo, kylančio iš sąlyčio su dieviškuoju gerumu. Anot amžininkų, Odonas skleidavo aplink džiaugsmą, kurio buvo sklidina jo dvasia. Jo biografas liudija niekada iš žmogaus lūpų negirdėjęs „tiek saldžių žodžių“ (ten pat, I, 17: PL 133, 31). Biografas primena, jog Odonas mėgdavo gatvėje sutiktus vaikus kviesti užtraukti giesmę, paskui dovanodavo jiems kokių mažmožių, ir priduria: „Jo žodžiai keldavo džiugesį <...>, jo linknumas įliedavo į mūsų širdis vidinio džiaugsmo“ (ten pat, II, 5: PL 133, 63). Šitaip energingas ir kartu malonus bei reformomis degantis viduramžių abatas savo laikų vienuoliams bei pasauliečiams įtaigiai diegė ketinimą uoliai žingsniuoti krikščioniškojo tobulumo keliu.

Tikėkimės, kad jo gerumas, iš tikėjimo trykštantis džiaugsmas kartu su griežtumu bei priešinimusi pasaulio nuodėmei sujaudins ir mūsų širdį, idant ir mes atrastume iš Dievo gerumo trykštančio džiaugsmo versmę.

Apie šv. Petrą Damijoną

2009 m. rugsėjo 9 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Per šias trečiadienių katechezes apžvelgiu kai kurias Bažnyčios gyvenimo nuo jos ištakų asmenybes. Šiandien keletą žodžių norėčiau tarti apie vieną žymiausių XI a. asmenybių – šv. Petrą Damijoną, vienatvės

mylėtoją ir sykiu bebaimį Bažnyčios vyrą, asmeniškai įsipareigojusį ano meto popiežių pradėtiems reformų darbams. Jis gimė 1007 m. Ravenoje, kilmingoje, bet neturtingoje šeimoje. Netekęs abiejų tėvų, vaikystėje patyrė nemažai sunkumų bei kančių, nepaisant to, kad sesuo Rozalinda stengėsi atstoti motiną, o ji įsisūnijo jo vyresnysis brolis Damijonas. Dėl šios priežasties jis vėliau imtas vadinti Petru Damijonu. Studijavo iš pradžių Faenzoje, paskui Parmoje, kur vėliau, sulaukęs 25 metų, įsitraukia į mokymą. Greta teisės, jis puikiai išmoko rašytojo meno – *ars scribendi* – ir, gerai pažindamas lotynų klasikų, tapo „geriausiu savo meto lotynų kalbos mokovu, vienu didžiausių lotyniškųjų viduramžių rašytoju“ (J. Leclercq. *Pierre Damien, ermite er homme d'Église*. Rom 1960, p. 172).

Petras Damijonas išsiskyrė įvairiais literatūros žanrais – laiškais ir pamokslais, hagiografijomis ir maldomis, eilėraščiais ir epigramomis. Imlumas grožiui skatino jį poetiškai kontempliuoti pasaulį. Petras Damijonas visatą suvokė kaip neišsemiamą „parabolę“ ir plačią simbolių erdvę – simbolių, nuo kurių ir reikia pradėti aiškinant vidinį gyvenimą ir dieviškąją bei atgamtinę tikrovę. Absoliutaus Dievo kontempliavimas laikantis tokio požiūrio apie 1034 m. paskatino jį palengva atsisveikinti su pasauliu ir jo laikiniais dalykais bei pasitraukti į Fonte Avelanos vienuolyną, įsteigtą vos prieš kelis dešimtmečius, tačiau jau pagarsėjusį savo griežtumu. Vienuoliams ugdyti jis parašė šventojo steigėjo Romualdo Raveniečio *Vita* ir sykiu įsipareigojo jo dvasingumui, pateikdamas savąjį eremitinės vienuolystės idealą.

Iškart pabrėžtina viena ypatybė: Fonte Avelanos eremitas buvo pašvęstas šventajam kryžiui, o kryžius taps labiau už viską Petrą Damijoną žavėsiančiu krikščioniškuoju slėpiniu. „Kas nemyli Kristaus kryžiaus, tas nemyli Kristaus“, – sako jis (*Sermo XVIII*, 11, p. 117), o save apibūdina kaip „*Petrus crucis Christi servorum famulus* – Petras, Kristaus kryžiaus tarnų tarnas“ (*Ep* 9, 1). Kryžiui Petras Damijonas skiria nuostabias maldas, kuriose atskleidžia savo požiūrį į šį slėpinį, išsiskiriančią kosminiais matmenimis, apimančiais visą išganymo istoriją: „O palaimintasis Kryžiau, – sušunka jis, – tu garbinamas, skelbiamas ir gerbiamas patriarchų tikėjimo, pranašų pranašysčių, apaštalų teisiančiojo senato, pergalingos kankinių kariuomenės ir visų šventųjų minių“ (*Sermo XLVIII*, 14, p. 304). Brangūs broliai ir seserys, šventojo Petro Damijono pavyzdys teskatina ir mus visada laikyti kryžių aukščiausiuoju Dievo meilės žmogui aktu, kuriuo mums dovanotas išganymas.

Eremito gyvenimui praktikuoti šis didis vienuolis sukurią regulą, kurioje pirmiausia akcentuoja „eremo griežtumą“: vienuolyno tyloje vienuolis pašauktas gyventi

dieninės ir naktinės maldos gyvenimą, paženklintą ilgų griežto pasninkavimo laikotarpių, privalo mokytis didžiadvasiškos broliškos artimo meilės ir nuolatinio pasirėngimo paklusti vyresniajam. Studijuodamas ir kasdien apmąstydamas Šventąjį Raštą Petras Damijonas atranda mistines Dievo žodžio reikšmes bei peno savo dvasiniam gyvenimui. Šia prasme atsiskyrėlio celę jis vadina „pašnekesio kambariu, kur Dievas kalbasi su žmonėmis“. Eremito egzistencija jam yra krikščioniškojo gyvenimo viršūnė, „aukščiausia iš gyvenimo būvių“, nes vienuolis, dabar išsilaisvinęs iš visų saitų su pasauliu ir savuoju „aš“, „gauna Šventosios Dvasios avansą, ir jo siela laiminga susivienija su dangiškuoju Sužadėtiniu“ (*Ep* 18, 17; plg. 28, 43 ir t.). Net jei nesame vienuoliai, šiandien ir mums svarbu mokėti susikurti savyje tylą, kad išgirstume Dievo balsą, kad susirastume „pašnekesio kambarį“, kur su mumis kalba Dievas. Mokytis Dievo žodžio meldžiantis ir apmąstant yra gyvenimo kelias.

Šventasis Petras Damijonas, kuris pirmiausia buvo maldos, meditacijos ir kontempliacijos vyras, gerai išmanė ir teologiją: apmąstydamas įvairias mokymo temas, jis daro svarbias išvadas. Damijonas, pavyzdžiui, aiškiai bei gyvai dėsto mokymą apie Trejybę ir, remdamasis Biblijos ir Bažnyčios tėvų tekstais, jau remiasi trimis pamatinėmis sąvokomis, tapsiančiomis esminėmis ir Vakarų filosofijai, – *processio, relatio* ir *persona* (plg. *Opusc. XXXVIII: PL CXLV*, 633–642; ir *Opusc. II* ir *III*: ten pat, 41 ir t., 58 ir t.). Kadangi teologinė slėpinių analizė skatina apmąstyti vidinį Dievo gyvenimą ir nenusakomos meilės dialogą tarp trijų Asmenų, jis prieina prie askeitinų išvadų, taikytinų bendruomeniniam gyvenimui ir santykiams tarp šia tema nesutariančių lotyniškųjų ir graikiškųjų krikščionių. Reikšmingų praktinių padarinių turi ir Kristaus asmens, į kurį krypsta visas Raštas, apmąstymas. „Pati žydų tauta, – pastebi Petras Damijonas, – tarsi nešė Kristų ant savo pečių“ (*Sermo XLVI*, 15). Todėl, priduria jis, Kristus turi būti vienuolio gyvenimo centras: „Kristus turi būti girdimas iš mūsų lūpų, Kristus turi būti regimas mūsų gyvenime, suvokiamas mūsų širdyje“ (*Sermo VIII*, 5). Vidinė vienybė su Kristumi yra ne tik vienuolių, bet ir visų pakrikštytųjų pareiga. Čia rimtai esame įspėjami neatiduoti savęs ligi galo kasdienybės veiklai, problemoms bei rūpesčiams, užmiršdami, kad mūsų gyvenimo centras tikrai turi būti Jėzus.

Bendrystė su Kristumi steigia tarp krikščionių meilės vienybę. 28-ajame laiške, genialiaame traktate apie ekleziologiją, Petras Damijonas plėtoja gilią Bažnyčios kaip bendrystės teologiją. Jis rašo: „Kristaus Bažnyčia meilės saito suvienyta taip, kad ji, kaip daugianarė vienybė, mistiškai yra visa kiekviename atskirame naryje; dėl to visa visuotinė Bažnyčia pagrįstai vienaskaita vadinama Kristaus sužadėtine, ir kiekviena siela sakramentinio

slėpinio galia laikoma Bažnyčia visa šio žodžio prasme.“ Tai svarbu: ne tik visa visuotinė Bažnyčia turi būti vieninga, bet ir visa Bažnyčia turi būti kiekviename iš mūsų. Tada individo tarnyba tampa „visuotinum išraiška“ (Ep 28, 9–23). Tačiau Petro Damijono aiškinamos „šventosios Bažnyčios“ idealus paveikslas neatitinka jo meto tikrovės – ir jis tai gerai žinojo. Todėl be baimės atskleidžia vienuolynuose ir tarp dvasininkų klestinčią korupciją, gimusią pirmučiausia dėl to, kad pasaulietinė valdžia skirdavo į bažnytines tarnybas, o įvairūs vyskupai ir abatai elgdavosi su pavaldiniais labiau kaip valdovai negu kaip sielų ganytojai. Neretai jų moralinis gyvenimas nebūdavo pavyzdingas. Todėl 1057 m. Petras Damijonas su dideliu liūdesiu palieka vienuolyną ir, nors ir lydintas sunkumu, priima kvietimą tapti Ostijos kardinolu vyskupu, pradėdamas bendradarbiauti su popiežiais vykdant nelengvą Bažnyčios reformavimo užduotį. Jis suprato, kad kontempliacijos neužtenka, ir turėjo atsisakyti kontempliacijos grožio, kad prisidėtų prie Bažnyčios atnaujinimo. Tad Damijonas atsisakė atsiskyrėliško gyvenimo puikumo ir ryžtingai atliko daugybę kelionių bei misijų.

Dėl meilės vienuoliškajam gyvenimui po dešimt metų, 1067-aisiais, Petras Damijonas gavo leidimą grįžti į Fonte Avelaną ir atsisakė Ostijos vyskupijos. Tačiau trokštama ramybė ilgai netruko: jau po dvejų metų jis išsiunčiamas su užduotimi į Frankfurtą sutrukdyti Henrichui IV išsiskirti su žmona Berta. Dar po dvejų metų, 1071-aisiais, leidžiasi į Montekasiną pašventinti abatijos bažnyčios. 1072 m. pradžioje vyksta į Raveną atkurti taikos su tenyškčiu arkivyskupu, remiančiu antipopiežių ir dėl to užtraukusį interdikta miestui. Grįžtantį į atsiskyrėlišką gyvenimą Petrą Damijoną netikėta liga privertė sustoti Faenzos benediktinų vienuolyne *Santa Maria Vecchia fuori porta*, kur 1072 m. vasario naktį iš 22-osios į 23-iają ir mirė.

Brangūs broliai ir seserys, didžiulė malonė, kad Viešpats Bažnyčios gyvenimui dovanojo tokį guvų, turtingą ir daugiasluoksnį asmenį, koks buvo Petras Damijonas. Ne kasdien atrasi tokių įžvalgių bei gyvų teologijos bei dvasingumo veikalų kaip atsiskyrėlio iš Fonte Avelanos. Jis buvo vienuolis iki kaulų smegenų, išsiskiriantis griežtumu, kuris mums šiandien net gali pasirodyti per didelis. Tačiau būtent per tai jis pavertė vienuoliškąjį gyvenimą iškaltingu Dievo valdžios liudijimu bei raginimu mums visiems laisvai ir nesileidžiant į kompromisus su blogiu žengti šventumo keliu. Su giedriu nuoseklumu ir dideliu griežtumu jis ėmėsi savo meto Bažnyčios reformos, visas savo dvasines ir fizines jėgas dovanojo Kristui ir Bažnyčiai, visada išlikdamas toks, kokiu pats save vadino, – „*Petrus ultimus monachorum servus* – Petras, menkiausias vienuolių tarnas“.

Apie atsakomybę už kūrinių

2009 m. rugpjūčio 26 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Artėja rugpjūčio pabaiga, o tai daugeliui reiškia vasaros atostogų pabaigą. Grįžtame prie kasdienės veiklos – ir kaip galėtume nepadėkoti Dievui už brangią kūrinių dovaną, kuria galime mėgautis per atostogas ir ne tik jų metu! Įvairūs aplinkos griovimo reiškiniai ir gamtos katastrofos, deja, dažni žiniasklaidos objektai, primena būtinybę rodyti gamtai prideramą pagarbą, kad teisingas santykis su aplinka taip pat ženklintų kasdienį gyvenimą ir galėtų atsiskleisti jos vertė. Į tokias temas, pagrįstai susilaukiančias vyresnybės bei viešosios nuomonės dėmesio, reaguojama vis jautriau, tai liudija ir dažnesni susitikimai tarptautiniu lygiu.

Žemė yra brangi Kūrėjo dovana. Jis sumanė jos vidinę tvarką bei nurodė orientacines gaires, kurių kaip kūrinių prievaizdai privalome laikytis. Būtent remdamasi tokiu suvokimu, Bažnyčia mano, kad aplinkos ir jos apsaugos klausimai glaudžiausiai susiję su žmogaus visapusiško vystymosi tema. Į šias problemas nekart atkreipiau dėmesį savo enciklikoje *Caritas in veritate* ir apie primygtinę moralinę būtinybę atnaujinti solidarumą (plg. 49) priminiau ne tik santykių tarp šalių, bet ir tarp pavienių žmonių srityje, mat Dievas gamtinę aplinką dovanojo visiems, o naudojimasis ja neatskiriamas nuo asmeninės atsakomybės visų žmonių, pirmiausia vargšų bei būsimųjų kartų, atžvilgiu (plg. 48). Bažnyčia, suvokdama bendrąją atsakomybę už kūrinių (51), ne tik skatina saugoti žemę, vandenį ir orą, kuriuos Kūrėjas dovanojo visiems, bet ir stengiasi apsaugoti žmogų nuo savigriovos. Mat „jei visuomenėje žmogiškoji ekologija gerbiama, iš to nauda ir aplinkos ekologijai“ (ten pat). Argi ne tiesa, kad beatodairiškas kūrinių išnaudojimas prasideda tada, kai Dievas išstumiamas į paribį ar net neigiamas jo buvimas? Žmogui kaip kūriniui stokojant ryšio su Dievu, materija susiaurinama ligi savanaudiško turėjimo, žmogus tampa jos „galutine instancija“, o egzistencijos tikslu telieka noras skubiai susiglemžti kuo daugiau turto.

Kūrinių, Dievo protingai struktūruota materija, patikėta žmogui, kuris geba ją veikliai aiškinti bei formuoti, nelaikydamas savęs jos absoliučiu valdovu. Žmogus veikia pašauktas kūrinių valdyti atsakingai, tausojamai ja naudotis siekdamas būtinų išteklių visų oriam gyvenimui. Padedama pačios gamtos bei remdamasi savo darbu ir išradingumu, žmonija tikrai pajėgi atlikti savo sunkią pareigą perduoti žemę ateinančioms

kartoms tokios būklės, kad ir jos galėtų oriai gyventi ir ją toliau dirbti (plg. *Caritas in veritate*, 50). Norint tai įgyvendinti, būtina išplėtoti „tarp žmogaus ir aplinkos sandorą, turinčią atspindėti Dievo kuriamąją meilę“ (Žinia 2008 m. Pasaulinės taikos dienos proga, 7), pripažįstant, kad visi esame kilę iš Dievo ir keliaujame pas jį. Labai svarbu, kad tarptautinė bendrija ir pavienės vyriausybės mokėtų duoti savo piliečiams tinkamų ženklų veiksmingai dėti pastangas, kad aplinka nebūtų išnaudojama jų nenaudai. Atvirai pateiktas ekonomines ir socialines visuotinių aplinkos išteklių naudojimo išlaidas turi padengti jų vartotojai, o ne kitos tautos ar ateities kartos. Aplinkos, išteklių ir klimato apsauga reikalauja, kad tarptautiniu lygmeniu visi atsakingieji imtųsi bendros veiklos ir būtų pasirengę dirbuotis, laikydamiesi įstatymo bei solidarumo su silpniausiais

mūsų planetos regionais (plg. *Caritas in veritate*, 50). Bendromis išgalėmis prisidėti prie žmogaus vystymosi mūsų dienų bei rytojaus tautų labui, prie visapusiško vystymosi, įkvėpto meilės tiesoje vertybių. Norint, kad tai įvyktų, dabartinį globalinio vystymosi modelį būtina peržiūrėti didesnės ir bendros atsakomybės už kūriniją linkme: to reikalauja ne tik aplinkos kritinė būklė, bet ir bado bei skurdo keliamas papiktinimas.

Brangūs broliai ir seserys, dėkokime Viešpačiui ir persiimkime šventojo Pranciškaus žodžiais iš „Saulės giesmės“: „Aukščiausias, visagalis, gerasis Viešpatie, Tau šlovė, garbė, didybė ir dėkojimas kiekvienas... Tešlovina Tave, mano Viešpatie, visi Tavieji sutvėrimai.“ Tai sako šventasis Pranciškus. Mes irgi melskime bei gyvenkime tokių žodžių dvasia.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos pareiškimas Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijai, Vyriausybei ir Seimui dėl įstatymų, skirtų pagreitinti santuokų nutraukimą, projektų

2009 09 11

Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerija inicijavo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo siekiama notarams pavesti tvirtinti šeimos santykių nutraukimą tam, kad sutrumpėtų santuokos nutraukimo procedūros įforminimas. Jūsų žiniai Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijai, Vyriausybei ir Seimui išsiųsta Lietuvos Vyskupų Konferencijos nuomonė šiuo klausimu.

„Lietuvos Vyskupų Konferencijai kelia susirūpinimą Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos inicijuojamas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.51, 3.66, 3.67, 3.68, 3.73, 3.77, 3.79, 3.305, 3.306, 5.7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, kuriuo, ministerijos teigimu, siekiama atsisakyti „nereikalingų biurokratinių procedūrų“, kurios leistų „sumažinti darbo krūvį teismams“ bei „sparčiau organizuoti skyrybų procesą“, norima leisti notarams tvirtinti šeimos santykių nutraukimą tais atvejais, kai nėra ginčo tarp sutuoktinių dėl turto ir jie neturi vaikų. Teigiama, kad „priėmus Įstatymo projektą sutrumpėtų santuokos nutraukimo procedūros įforminimas“, „asmenys turėtų pasirinkimo galimybę – nutraukti santuoką ir patvirtinti gyvenimą skyrium teisme ar pas notarą.“

Pažymėtina, kad santuoka ir šeima yra LR Konstitucijos saugomos vertybės. Santuoka sukuriama šeimos teisiniai santykiai yra valstybės ir visuomenės pamatas. Santuoka visuomet yra ilgalaikis asmenų tarpusavio įsipareigojimas, kurio puoselėjimas ir išsaugojimas prisideda tiek prie sutuoktinių, tiek prie visos visuomenės gerovės. Šiame kontekste taip pat pažymėtina, kad skyrybų skaičius Lietuvoje yra vienas didžiausių Europos Sąjungoje. Tuo tarpu kitų valstybių patirtis rodo, jog supaprastinus santuokos nutraukimo procesą skyrybų skaičius tik padidėja, sužadėtiniai nėra skatinami sąmoningiau ir tvirtiau apsispręsti už santuoką, šeimos vertybes, pasiryžti bendrai spręsti išskylančius sunkumus. Nemažai porų skiriasi šeimoje pagyvenę vos dvejus metus. Šioje situacijoje valstybės prioritetu turėtų būti ne santuokos nutraukimo supaprastinimas, bet pagalba sutuoktiniams išlaikyti ir puoselėti šeimą. Taip pat pagalba rengiantis garbingam bei kupinam išbandymų santuokinio gyvenimo keliui. Tenka apgaildestauti, kad Lietuvoje, skirtingai nuo daugelio Europos Sąjungos šalių, kol kas neveikia šeimos ginčų mediacijos ir socialinės pagalbos tarpusavio santykių sunkumus patiriančioms šeimoms sistema.

Siūlomas įstatymo projektas prieštarauja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.3 str. 2 d. įtvirtintam šeimos santykių teisinio reglamentavimo principui, jog „Šeimos įstatymai ir jų taikymas turi užtikrinti šeimos ir jos reikšmės visuomenėje stiprinimą, šeimos narių tarpusavio atsakomybę už šeimos išsaugojimą <...>“. Projektas neatitinka ir Lietuvos Respublikos Valstybinės Šeimos politikos koncepcijos nuostatų, kurios vienas iš pamatinių siekių yra „užtikrinti galimybes

šeimoms gauti būtina pagalba, orientuotą į šeimos gebėjimų savarankiškai spręsti savo socialines problemas stiprinimą, motyvaciją kurti saugią, sveiką ir darnią aplinką savo šeimoje“.

Teisingumo ministerijoje sudarytos darbo grupės pozicija santuokos nutraukimą priskirti prie teismams nebūdingų funkcijų, kai tuo tarpu praktiškai visose Europos Sąjungos valstybėse santuokos nutraukimo klausimai yra išimtinė teismų kompetencija, kelia pagrįstų abejonių. Taip pat nėra aišku, ar, darbo grupės nuomone, santuokos nutraukimą galima priskirti prie notarams būdingų funkcijų. Tai, kad senas teisinės valstybės tradicijas turinčių valstybių absoliuti dauguma santuokos nutraukimo klausimų sprendimą patiki teismams, yra iškalbingas faktas, į kurį turėtų atkreipti dėmesį institucijos, atsakingos už Lietuvos teisinės sistemos formavimą. Negalima nekreipti dėmesio ir į tai, kad spręsti santuokos nutraukimo klausimą Teisingumo ministerija siūlo pavesti didesniu santuokų nutraukimo skaičiumi suinteresuotai institucijai, kuriai santuokų nutraukimas būtų papildomas pajamų šaltinis. Įgyvendinus Teisingumo ministerijos siūlymus valstybėje būtų *de facto* įtvirtintas santuokos nutraukimo, o ne viešojo intereso prioritetas.

Teisingumo ministerijos siūlomi Civilinio kodekso pakeitimai ir jų motyvacija sudaro įspūdį, kad valstybinės politikos lygmeniu siekiama santuoką suredukuoti iki privačių sutartinių santykių lygmens. Ignoruojamas tiek santuokos viešasis statusas, tiek santuokos metu prisiimamų teisinių ir moralinių įsipareigojimų reikšmė patiems asmenims ir visai visuomenei. Lieka nedaug abejonių, kad toks santuokos „nužeminimas“ iki sutarčių, kurias galima nutraukti bendru susitarimu pas notarą, lygmens dar labiau nuvertins iki šiol ir taip mažai valstybės paramos sulaukusį santuokos instituto autoritetą.

Viliamės, kad Vyriausybė ir Seimas įsiklausys į išsakytus argumentus ir nepriims sprendimų, kurie susilpnintų visuomenėje šeimos vertybių ir moralinio įsipareigojimo vertę, bei visokeriopai prisidės prie šeimos instituto stiprinimo, padėdami sužadėtiniams bei sutuoktiniams geriau suvokti šeimos santykių prasmę, reikšmę ir iš to kylančius įsipareigojimus. Tik tinkamos šeimos politikos, kuri remia ir vertina savo piliečių pastangas puoselėti ir išlaikyti šeimos teisinius santykius, įgyvendinimas leis mūsų tėvynėje kurti atsakingesnę, brandesnę, į ateitį orientuotą visuomenę.“

Didieji Šiluvos atlidai

Rugsėjo 8-ąją, Bažnyčiai švenčiant Švč. Mergelės Marijos Gimimo iškilmę, Šiluvoje pradėti didieji Švč. Mergelės Marijos Gimimo atlidai, kurių pusės amžiaus tradicija, nenutrūkusį gūdžiaisiais tautos istorijos laikotarpiams, gyva ir šiandien. Šių metų Šilinės, kaip ir pernai minėtas 400 m. Marijos apsireiškimo Šiluvoje jubiliejus, sutraukė minias tikinčiųjų. Drauge paminėtas ir Evangelijos žinios tūkstantmetei Lietuvai jubiliejus.

Lietuvos kariuomenės diena

Pirmąją atlidų dieną atvykti į Šiluvą buvo ypač kviečiami kariai ir karininkai, savanoriai, partizanai, šauliai, taip pat žemdirbiai, darbininkai, politikai, valdininkai, verslininkai ir žiniasklaidos darbuotojai. Gausiai atsiliepusieji į šį kvietimą drauge su kitais tos dienos maldininkais Šiluvoje šventė Lietuvos kariuomenės dieną. Piligrimams patarnavimus teikė Jonavos dekanato kunigai.

Lietuvos kariuomenės diena pradėta švęsti ryto šv. Mišiomis Apsireiškimo koplyčioje meldžiant Dievą taikos ir ramybės pasauliui, dėkojant Švč. M. Marijai už nuolat patiriamą globą. Kad Lietuva liktų ištikima Evange-

lijai – tokios malonės melsta 10 val. šv. Mišiose sausakimšoje bazilikoje. Joms vadovavo ir pamokslą pasakė Jonavos dekanas kun. Audrius Mikitiukas. Giedojo Jonavos Šv. Jokūbo parapijos choras. Sveikindamas visus Šiluvos piligrimus, kun. A. Mikitiukas priminė, jog visi čia, Šiluvoje, yra tam, kad atsivertų Dievo malonei. Buvo priminta, jog ilgus amžius pagoniškas žmogus spėliojo, ko Dievas nori iš jo. „Kristus apreiškė mums švelnų, mylintį, tėvišką Dievą, kuris nenustoja mylėjęs net ir nusikaltusio žmogaus“, – sakė kunigas, kviesdamas čia, Šiluvoje, mums šventoje vietoje, apvalyti savo širdis, visa, kas trukdo atsiverti Dievo malonei, visiškai pasitikėti jo gailestingumu.

Prieš pagrindines šv. Mišias aikštėje priešais baziliką rikiavosi Lietuvos kariuomenė. Liturginei katechezei vadovavęs kun. Artūras Kazlauskas kariams kalbėjo apie Evangelijos žinios jubiliejų, kuriuo Lietuvos vyskupai siekia atkreipti dėmesį į prieš tūkstantmetį gautą Gerąją Naujieną. Pasak kun. A. Kazlauskos, Evangelija – ne tik Šventasis Raštas, bet ir pats Jėzus Kristus – gyvas, su mumis esantis asmuo. „Dievas nori, jog žmogus būtų laimingas. Palaiminti, kurie priima Jėzų iš Nazareto“, – skambėjo katechezėje, raginusioje skaityti Evangeliją ir matyti pasaulį Dievo akimis.

Paskyrimai Kaišiadorių vyskupijoje

Kun. **Gediminas Mioldažis**, sugrįžęs iš pastoracinės tarnystės Kanadoje, paskirtas Nemunaičio parapijos klebonu.

Kun. **Juozas Bakšys** paskirtas Butrimonių parapijos klebonu.

Kun. **Stasys Čiupalas** jo paties prašymu atleistas iš klebono pareigų ir paskirtas Elektrėnų parapijos altaristu.

Dispensa

Rugpjūčio 12 d. Apaštalo Sostas Kaišiadorių vyskupijos diakonui Romui Tarailai suteikė dispensą nuo celibato pareigų ir sugrąžino į pasauliečių luomą.

Nauja Kunigų taryba

Kaišiadorių vyskupas, remdamasis Kaišiadorių vyskupijos 2009 m. Kunigų tarybos rinkimų rezultatais, rugsėjo 9 d. sudarė naują Kaišiadorių vyskupijos kunigų tarybą.

Į tarybą kunigų išrinkti: mons. dr. A. Jurevičius, kun. A. G. Tamošiūnas, kun. R. Puzonas, mons. dek. Jonas Sabaliauskas, mons. V. K. Sudavičius ir kun. dek. K. Kazlauskas. Vyskupo paskirti: mons. dek. V. Baublys, mons. dek. J. Dalinevičius, kun. dek. dr. R. Rumšas, kun. dek. R. Jurkevičius, kun. dek. L. Klimas ir kun. A. Kelmelis.

Konsultoriais paskirti: mons. dr. A. Jurevičius, mons. dek. V. Baublys, mons. dek. J. Dalinevičius, mons. dek. J. Sabaliauskas, kun. R. Puzonas ir kun. A. G. Tamošiūnas.

Naujoji Kunigų taryba savo veiklą pradėjo nuo rugsėjo 9 d.

-KŠ-

Žygis į Šiluvą

Rugsėjo 4–6 d. tradiciniame kasmetiniame žygyje Kryžių kalnas–Šiluva dalyvavo 1 200 piligrimų, daugiausia

Vėliau prasidėjusioje iškilmingoje Eucharistijoje melstasi už Lietuvos karių, partizanų, šaulių, drauge prašant Dievo globoti Tėvynę. Liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, LVK generalinis sekretorius mons. Gintaras Grušas, 50 kunigų. Giedojo Generolo Jono Žemaičio karo akademijos choras „Kariūnas“, grojo Karinių oro pajėgų pučiamųjų orkestras.

Liturgijos pradžioje arkiv. S. Tamkevičius nuoširdžiai pasveikino Lietuvos kariuomenės ordinarą Šiaulių vyskupą Eugenijų Bartulį, Krašto apsaugos ministrę Rasą Juknevičienę, viceministrą Vytautą Umbrasą, Lietuvos kariuomenės vadą generolą Arvydą Pocių, admiralus, visus vadus bei karius, jaunuosius kadetus, kariuomenės kapelionus bei visus atvykusius kunigus ir piligrimus. Ganytojas kvietė melsti Lietuvai šiandien paties svarbiausio – dvasinio pasikeitimo.

Pamokslą sakęs vysk. E. Bartulis pabrėžė, jog šv. Brunono auka atnešta linksmoji Evangelijos žinia – tai šviesa mūsų takui, visaverčiam laisvo žmogaus gyvenimui. „Jėzus nori, kad mes gyventume laimėje – kaip Dievo vaikai“, – sakė kariuomenės ordinaras, linkėdamas kariams prašyti, kad Dievas duotų laisvą, drąsią širdį ir naują dvasią, leistų su meile ir dėkingumu Viešpačiui atlikti savo tarnystę Tėvynei, matyti visų savo atliekamų darbų dvasinį tikslą. Pamoksle raginta tiesti ranką Dievo Motinai, kuri, eidama pirmoji, padės žengti per gyvenimą tikėjimo, meilės ir aukos žingsniais.

Prieš ganytojiškąjį palaiminimą kalbėjusi ministrė R. Juknevičienė sakė, kad po dviejų laisvės ir taikos dešimtmečių prieiname ribą, kai pasijusime stipresni. Generolas A. Pocius tikino, jog ši diena – padėka Viešpačiui už tai, ką jam asmeniškai bei visiems Lietuvos laisvės gynėjams jis yra davęs. Kariuomenės vadas taip pat padėkojo už kapelionų tarnystę, teikiančią kariams jiems svarbios dvasios stiprybės. Po šv. Mišių mokyklos stadione Jonavos Šv. Jokūbo parapija organizavo agapę, vaišino piligrimus, jiems patarnavo Jonavos karitėčiai. Bazilikoje karių chorai surengė sakralinės muzikos koncertą.

Vakare bazilikoje šv. Mišioms vadovavo Panoterių klebonas kun. Kastytis Šulčius. Malda Viešpačiui buvo skiriama prašant malonių Lietuvos politikams, valdininkams, verslininkams, darbininkams, žemdirbiams ir žiniasklaidos darbuotojams; visiems Šiluvos piligrimams linkėta išvykti kitokiems, atradusiems savo santykį su Dievo Motina ir visa Bažnyčia.

Kunigų ir vienuolių diena

Rugsėjo 9 d. švęsta Kunigų ir vienuolių diena ir dėkota Dievui už kunigiškojo ir vienuolinio pašaukimo malonę. Abi Šiluvos šventovės – Apsireiškimo koplyčia ir bazilika buvo gausiai lankomos visą dieną. Nemažai maldininkų atvyko į 10 val. pamaldas bazilikoje, o 12 val. aikštėje iškilmingai švęstoje Eucharistijoje dalyvavo 3 tūkst. maldininkų būrys. Eucharistiją šventė ne tik Kauno arkivyskupijos kunigai bei čia įsikūrusių pašvęstojo gyvenimo bendruomenių nariai, bet ir dvasininkai bei seserys ir broliai vienuoliai iš kitų Lietuvos vyskupijų.

Prieš pagrindines šv. Mišias katechezę vedęs Jėzaus draugijos Lietuvos ir Latvijos provincijos provincijolas t. Gintaras Vitkus SJ priminė visiems pakrikštytiesiems skirtą karališkosios kunigystės dovaną, kuri gaunama per krikštą kaip galia ir privilegija. „Melskimės, kad būtume drąsūs priimti šią privilegiją“, – sakė t. G. Vitkus SJ, primindamas Jėzaus kvietimą, kad Jo sekėjai, kaip ir Jis, pašvęstų save Dievui ir Dievą garbintų visu savo gyvenimu.

12 val. didžiule procesija, skambant Loreto Dievo Motinos litanijai, prie aikštėje įrengto altoriaus atėjo gausus, per septynių dešimčių, dvasininkų būrys. Procesijai ir vėliau iškilmingai Eucharistijos liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, kiti kunigai. Giedojo jungtinis seserų choras. Sveikindamas kunigus ir vienuolius arkiv. S. Tamkevičius pakvietė melstis ir už seminarijų auklėtinius, kad jie taptų tokiais kunigais, kokių reikia Bažnyčiai.

Homilijoje vysk. J. Ivanauskas pabrėžė ypač šiais Evangelijos žinios tūkstantmečiui Lietuvai metais atmintinas daugybės kunigų, vienuolių pastangas, dėl kurių iš kartos į kartą perduodamas Dievo žodis. Pasak ganytojo, ir šiandien kunigams ir vienuoliams „svarbu atgaivinti savo meilę Kristui, kad galėtų parodyti jį kitiems“. Kunigai pamoksle palyginti su Geruoju Ganytoju: kunigas, kaip ir Evangelijos gerasis tėvas, savo vaikus pažįsta iš tolo, pirmas prie jų skuba, apkabina tikėjimu, viltimi, kasdien kelia Eucharistijos puotą, dalijasi su žmonėmis Dievo gerumu ir išganyto žodžiu. Pasak vysk. J. Ivanausko, tiek kunigai, tiek pašventieji broliai ir seserys brangintini ne dėl savo išskirtinių savybių, bet dėl pašventinamosios ir atperkamosios tarnystės. Tikintieji paraginti įsipareigoti melstis už konkretų kunigą.

Po šv. Mišių arkiv. S. Tamkevičius pašventino naująjį Piligrimų centrą, padėjo Viešpačiui ir visiems, kurie prisidėjo prie šio centro statybos ir kūrimo. Centre atidarytas Šiluvos istoriją atspindintis muziejus.

Tądien piligrimų sielovadoje daugiausia talkino Jurbarko dekanato kunigai. Jurbarko krašto kunigai aukėjo ir ryto šv. Mišias. Koplyčioje Girdžių ir Vertimų parapijų klebono kun. Sauliaus Pavalkio vadovaujamose šv. Mišiose buvo dėkojama Dievui už kankinių ir šventųjų gyvenimo pavyzdį. 10 val. bazilikoje melsta kunigų ir vienuolių ištikimybės savo pašaukimui. Liturgijai vadovavęs Seredžiaus klebonas kun. Virginijus Lenktaitis per pamokslą atkreipė dėmesį į neįkainojamą kunigystės dovaną Bažnyčiai ir visam pasauliui. Per šias šv. Mišias giedojo Šiaulių Šv. Jurgio bažnyčios choras. Jurbarko dekanas kun. Kęstutis Grabauskas aukėjo vakaro šv. Mišias, kurių metu buvo meldžiama pašaukimų į kunigystę ir Dievui pašvęstąjį gyvenimą. Giedojo Vilniaus Dievo Gailestingumo šventovės šlovinimo grupė, Raseinių bardai.

Katalikiškųjų bendruomenių diena

Rugsėjo 10-ąją, trečiąją atlaidų dieną, Šiluvoje, be kitų piligrimų, rinkosi katalikiškų institucijų ir organizacijų darbuotojai, įvairių maldos grupių, draugijų, bendruomenių nariai. Svarbiausia tos dienos maldos intencija buvo prašyti Viešpaties malonės, kad katalikiškos bendruomenės liudytų gyvą ir tvirtą tikėjimą.

Ryto šv. Mišiose Apreiškimo koplyčioje ir bazilikoje dėkota Dievui, melsta jo malonės liudyti ir skelbti Gerąją Naujieną, tarnauti Kristaus Bažnyčiai. 10 val. šv. Mišias bazilikoje aukojo Ukmergės Švč. Trejybės parapijos klebonas kun. Dainius Lukonaitis priminė, kaip svarbu tikinčiajam melstis ir už netikinčius bei ieškančius Dievo. „Mes žinome, kad Viešpats veikia ir per paprasčiausius žmones“, – sakė kun. D. Lukonaitis, drąsindamas rodyti kitiems savo pavyzdį ir gerumą. Giedojo Kavarsko parapijos choras.

Kodėl žmogui svarbi bendrystė su kitu, ką keičia žmogaus gyvenime buvimas krikščioniškoje bendruomenėje – šiuos klausimus katechezėje prieš šv. Mišias aptarė Šiluvos parapijos klebonas kun. Erastas Murauskas. „Malda ir bendruo-

jaunimo, iš įvairių Lietuvos miestų, miestelių ir kaimų. Trijų dienų kelio neišsigando ir Punsko lietuviško licėjaus Lenkijoje abiturientai. Dalyvauti šiame žygyje – graži jau kelerius metus licėjuje puoselėjama tradicija. Žygio nepraleidžia, kasmet atskrenda ir viena Kanadoje gyvenanti lietuvė.

Septintą kartą dvi svarbias Lietuvos šventoves jungianti piligrimystė prasi-dėjo penktadienį Kryžių kalne šv. Mišiomis. Jas aukėjo žygio vadovas, Šiaulių vyskupas, Lietuvos kariuomenės ordinaras Eugenijus Bartulis. Ganytojas ragino jaunuolius žygio metu atsisakyti visų silpnybių, visko, kas trukdo būti žvaliems ir džiugiai eiti su Kristumi.

Antrosios žygio dienos rytą šv. Mišias Šiaulių ganytojas aukėjo už piligrimus, kad jie suprastų Dievo valią. Vyskupas skatino kreiptis į Šventąją Dvasią pagalbos mokantis maitintis dvasiniu maistu. Toks maistas žygio metu buvo paties ganytojo vedamos giesmės, rožinio malda, litanijos, kun. Tado Rudžio katechezės. Individualiai piligrimai gilinosi į parengtus mąstymus, susietus su šv. vyskupo Brunono, šv. Arso klebono Jono Marijos Vianėjaus bei palaimintojo Jurgio Matulaičio asmenybėmis. Švenčiausiasis Sakramentas garbintas Rėkyvos, Pakapės, Kiaunorių, Tytuvėnų bažnyčiose.

Nebūtų žygeiviai išsivertę ir be žemiškojo maisto. Tuo rūpinosi Lietuvos kariuomenė. Ji taip pat skolino palapines nakčiai, mašinas daiktams pervežti. Kariai kartu su savanoriais rūpinosi piligrimų saugumu.

Paplentėse, prie namų, bažnyčių piligrimų žmonės laukdavo su vaisių pintonėmis, vandens, giros kibirais, pieno ąsočiais, medumi, kaimišku pyragu. Šiaulių vyskupas laimindavo prie namų vartų stebinčius žmones, priedavo prie kiekvieno vaiko ar senesnio žmogaus ir jau bėgte grįždavo į koloną. Jo palaiminimo žodžiai skambėdavo kasantiems bulves ar dirbantiems kitus lauko darbus.

Neišgąsdino piligrimų nė šeštadienio popietę prasidėjęs ir visą sekmadienį lydėjęs lietus ir vėjas. Tik dar garsiau skambėjo giesmės, dainos, skanduo-tės. Šiluvą piligrimai pasiekė sekma-dienio popietę. Prie koplyčios juos pasitiko Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Žygio kulmi-nacija buvo Šiluvos bazilikoje aukotos šv. Mišios.

-irat-

Trakų atlaidai ir bažnyčios 600 metų sukaktis

Rugsėjo 5–13 d. švęsti Trakų atlaidai ir kartu minėta Trakų Švč. Mergelės Ma-rijos Apsilankymo bažnyčios 600 metų sukaktis.

Rugsėjo 6-ąją, pagrindinę atlaidų die-ną, šv. Mišių liturgijai vadovavo Vilniaus arkivyskupas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Į jau keletą metų restauruojamą bažnyčią vos sutilpo visi maldininkai. Tarp jų taip pat buvo Lietuvos prem-jeras Andrius Kubilius, keletas Seimo narių ir vietinės valdžios atstovų.

Šv. Mišių homilijoje kardinolas Audrys Juozas Bačkis ragino tikinčiuosius ne-apleisti kasdienės maldos, kasdien ap-mąstyti savo gyvenimą ir krikščioniškų-jų vertybių vietą jame, ieškoti kelio pas Dievą, kuris yra Meilė ir Gailėstingumas. Kardinolas kalbėjo ir apie atgimstančią piligriminių kelionių į Trakus tradiciją. Nuo Aušros Vartų į Trakus organizuoja-mu jaunimo piligriminiu žygiu kaip tik ir norima atgaivinti šią seną keliavimo į Trakus tradiciją. Piligrimystė, malda, susikaupimas tikrai padeda įveikti rūpesčius ir sunkumus, slegiančius šiuolaikinį žmogų. Galiausiai priminęs visoje Bažnyčioje švenčiamus Kunigų metus, kardinolas ragino ir Trakų ben-druomenę melstis už kunigus.

Sekmadienį kardinolo aukotomis šv. Mišiomis prasidėję Trakų atlaidai švęsti visą savaitę. Rugsėjo 7 d. buvo meldžiamasi už mokytojus ir mokinius, rugsėjo 8 d. prašyta pašaukimų, rug-sėjo 9 d. melstasi už kunigus, rugsėjo

menė – tai tikra Viešpaties galybė“, – sakė kunigas, tvirtindamas, jog kiti mums yra Dievo dovana – nusigreždami nuo kitų, nusigrežiame ir nuo Viešpaties. Bendruomenė gali ugdyti, keisti žmogų, kuris bendruomenėje kitų akimis turi galimybę pažvelgti į save, gydyti savo žaizdas, išsiskleisti kaip asmuo.

Vidurdienį aikštėje, dalyvaujant gausiam būriui maldininkų, prasidėjo iškil-minga Eucharistijos liturgija. Jai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Koncelebravo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, trys dešimtys kunigų. Giedojo jungtinis seserų, seminaristų ir kunigų choras. Per pamokslą vysk. R. Norvila pabrėžė bendruomeniškumo svarbą. Pasak ganytojo žodžių, pati Dvasia, įvairiais būdais veikdama, sutelkia mus į vienatinį kūną – Bažny-čią, dėl to bendruomenėms svarbu neprarasti ryšio su Bažnyčia palaikant jį su savo vyskupu. „Švenčiamas Evangelijos tūkstantmečio Lietuvoje jubiliejus te-padedą atrasti, kokia nuostabi Dievo dovana yra išganyman vedanti Kristaus Bažnyčia ir kokia palaiminga yra tikinčiųjų bendrystė joje“, – šiais žodžiais bai-gė pamokslą vysk. R. Norvila.

Vakaro šv. Mišias bazilikoje visų krikščionių vienybės intencija aukojo vysk. Jonas Ivanauskas, o pamokslą pasakė Ukmergės dekanas kun. Gintautas Ka-bašinskas. Giedojo Vadžgirių sakralinės muzikos mokyklos choras.

Dievo žodžio šventė

Rugsėjo 11-ąją buvo švenčiama Dievo žodžio šventė. Per šiuos Šilinių atlaidus, drauge minint Evangelijos žinios tūkstantmetei Lietuvai jubiliejų, piligrimų žvilgsniai ypač kreipti į per ilgus amžius nuo šv. Brunono kankinystės aukos iki mūsų laikų atėjusį Dievo žodį, dėkojant Viešpačiui už malones, patiriamas skaitant Šventąjį Raštą, prašant, kad Biblija visiems krikščionims taptų kasdie-ne tikėjimo duona. Šią dieną į Šiluvą buvo ypač kviečiamos atvykti Šventojo Rašto maldos grupės, švietimo, kultūros darbuotojai. Sielovados patarnavimus tądien teikė Kauno II dekanato kunigai. Su Šventuoju Raštu susijusiomis in-tencijomis buvo meldžiamasi ryto šv. Mišiose Apsireiškimo koplyčioje. Švento-sios Dvasios įkvėpimo visiems skelbiantiems Dievo žodį buvo prašoma 10 val. šv. Mišiose bazilikoje. Gausiai dalyvavę maldininkai jiems vadovavusio Rum-šiškių klebono kun. Egidijaus Perioko buvo paraginti prašyti Viešpaties, kad būtų pripildyti Dvasios ir su džiaugsmu bei drąsa gyventų Dievo žodžiu ir jį skelbtų. Švenčiant Eucharistiją giedojo Babtų ir Panevėžiuko jaunimo choras.

„Šiandien švenčiame Dievo žodžio šventę, skirtą apmąstyti istorijoje skam-bantį Dievo balsą, kuris keičia žmonių gyvenimą ir pasaulio istoriją, kreip-damas ją Dangaus karalystės link“, – per pamokslą kalbėjo kun. Kęstutis Kėvalas, ragindamas būti atvirus Dievo prakalbinimui per savo Žodį, kuris „nėra nuojauta, mintys, bet visa perkeičianti žmogaus gyvenimo patirtis“. Katechezėje prieš pagrindines šv. Mišias kun. K. Kėvalas kalbėjo apie vi-sos Bažnyčios švenčiamos liturgijos centrą ir viršūnę – Eucharistiją. Pasak kun. K. Kėvalo, pats Jėzus yra įsakęs tai daryti savo atminimui. Eucharis-tija – tas valgis, kuris teikia gyvybę, malšina žmogaus troškulį ir ilgesį, jau dabar leidžia ragauti dangaus paguodos.

Iškilmingai Eucharistijos liturgijai vidurdienį vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo Kauno arkivyskupijos augzi-liaras vyskupas Jonas Ivanauskas, dešimtys įvairių vyskupijų kunigų. Giedojo Kauno Šv. arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčios choras. Ganytojas sveikino gausius Šiluvos piligrimus, taip pat ir Marijos radijo klausytojus bei šio radijo,

švenčiančio 5-erių metų jubiliejų, darbuotojus. Arkivyskupas taip pat pasveikino Kauno paslaugų verslo darbuotojų Profesinio rengimo centro bendruomenę, kuri, kaip ir pernai, gražiai papuošė atleidams Šiluvos aikštę, o į rugsėjo 11 d. iškilmes atėjo piligrimine eiseną pėsčiomis. Šių pamaldų dalyviai dėkojo Dievui už Eucharistijos ir Šventojo Rašto dovaną, o arkiv. S. Tamkevičiaus dar buvo paraginti melsti, kad Dievo žodis pasiektų pačią žmogaus širdį.

„Prieš 1000 metų mūsų protėviams buvo paskelbtas dieviškasis Apreiškimas“, – per pamokslą sakė vysk. J. Ivanauskas, iš pradžių atkreipdamas dėmesį į Bažnyčios mokymą apie Apreiškimą – būtiną, norint autentiškai juo tikėti. Komentuodamas Vatikano II Susirinkimo konstituciją *Dei Verbum*, ganytojas pabrėžė, jog visas Bažnyčios skelbimas yra Šventojo Rašto gaivinamas ir vedamas, o mes esame pašaukti šį gilų suvokimą paversti savo asmenine gyvenimo ir tikėjimo patirtimi. Šventasis Raštas, pagal dviejų mylinčių šeimos žmonių analogiją, aptartas kaip vienas kitą mylinčių Dievo ir žmogaus pokalbis ir jau pradedama dangiškoji tikrovė. Pasak ganytojo, nepakanka Šventąjį Raštą turėti – jį reikia skaityti, nepakanka skaityti – juo reikia melstis; neužtenka melstis – juo reikia tikėti ir juo gyventi, antraip „nepažintume Kristaus, maitintumės pigiu religingumu, negalėtume kitiems parodyti, jog Evangelija tikrai yra geroji naujiena, stokotume tikėjimo, vilties ir meilės“.

Vakare bazilikoje šv. Mišias už švietimo ir kultūros darbuotojus aukojo Kauno II dekanato dekanas kun. Augustinas Paulauskas. Giedojo Raudondvario parapijos choras.

Jubiliejaus iškilmė – padėkos už Evangelijos žinią diena

Rugsėjo 13 d., sekmadienį, Šiluvoje, ypač gausiai dalyvavę piligrimai – paprastai įvairių Lietuvos kraštų tikintieji ir ypač garbingi svečiai, aukšti dvasininkai, kunigai, vienuoliai, valdžios žmonės, šeimos, jaunimas, kaip viena Dievo vaikų šeima, iškilmingai šventė Evangelijos žinios tūkstantmečiui Lietuvai jubiliejų ir dėkojo Dievui už mūsų tautai prieš tūkstantmetį dovanotą Evangelijos šviesą ir krikščioniškojo tikėjimo malonę. Savo atvykimu į iškilmes, aukota Eucharistija ir žodžiu Šiluvos piligrimus, visą Lietuvos Katalikų Bažnyčią ir visą Tūkstantmečio jubiliejų švenčiančią lietuvių tautą pradžiugino, pasveikino ir sustiprino, perduodamas Šventojo Tėvo Benedikto XVI palaiminimą, Šventojo Sosto atstovas Lietuvoje apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi.

Vidudienį iškilminga procesija prie altoriaus aikštėje atėjo kelių dešimčių svečių ir Lietuvos Katalikų Bažnyčios dvasininkų procesija. Jai, kaip ir švenčiamai Eucharistijai, vadovavo arkiv. L. Bonazzi. Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius nuoširdžiai sveikino apaštališkąjį nuncijų, taip pat svečius – Lenkijos Elko vyskupą Jerzy Mazurą, Baltarusijos vyskupą Antoni Dziemianko, Vilniaus arkivyskupą metropolitą kardinolą Audrį Juozą Bačkį, Telšių vyskupą Joną Borutą SJ, Vilkaviškio vyskupą Rimantą Norvilą, Kaišiadorių vyskupą Juozą Matulaitį, Panevėžio vyskupą Joną Kaunecką, Panevėžio vyskupą emeritą Juozą Preikšą, Vilkaviškio vyskupą emeritą Juozą Žemaitį MIC, Kauno arkivyskupijos augziliarą vyskupą Joną Ivanauską, visus kunigus, LR premjerą Andrių Kubilių, ES Parlamento narį prof. Vytautą Landsbergį, kitus LR Seimo narius, savivaldybių vadovus, visus atvykusius tikinčiuosius ir kvietė melstis už Lietuvą. Per šv. Mišias giedojo KTU akademinis choras „Jau-nystė“, dirigavo Danguolė Beinarytė.

„Esu dėkingas Viešpačiui, galėdamas aukoti šią Šventąją Eucharistiją, baigiant Švenčiausiosios Mergelės Marijos Gimimo šventę čia, senoje Šiluvos šventovėje,

10 d. – už policininkus, visus teisėsaugos darbuotojus ir gaisrininkus, rugsėjo 11 d. prašyta nusidėjėlių atsivertimo ir ligoniams sveikatos, vyko Sutaikinimo pamaldos. Rugsėjo 12-oji buvo skirta Lietuvos jaunimui. Pavakare į Trakus atžygiavo piligrimai, kelionę pradėję Vilniuje prie Aušros Vartų. Sekmadienį atleidai užbaigti Švenčiausiojo Sakramento adoracija ir šv. Mišiomis.

Atlaidų proga rugsėjo 7 d. Trakų pilyje buvo surengta konferencija, skirta Trakų bažnyčios istorijai. Rugsėjo 9 d. atidaryta fotografijų paroda „Trakų Dievo Motina – Lietuvos globėja“.

600 metų sukaktį švenčiančią Trakų parapijos bažnyčią 1409 m. gegužės 24 d. fundacine privilegija įsteigė Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas. Tuomet jai buvo suteiktas Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo ir šv. evangelisto Jono titulas. Nežinoma, kada buvo užbaigtos statybos ir bažnyčia pašventinta. Bažnyčios klebonas pirmą kartą paminėtas 1479 m. dokumente, vadinas, tais metais bažnyčia tikrai jau turėjo būti pastatyta. XVII amžiuje bažnyčią ėmė garsinti stebuklingasis Dievo Motinos atvaizdas, prie jo besimeldžiančių žmonių gaunamos malonės. Trakai tapo viena svarbiausių Marijos šventovių Lietuvoje. XX amžiuje bažnyčios pastatas nukentėjo per pasaulinius karus, menkai juo rūpintasi sovietmečiu. Tačiau sovietmečiu praprusę katalikai, ypač iš Vilniaus, dažnai atvykdavo į Trakus, norėdami priimti sakramentus šventovėje, kuri valstybės istorijos atmintimi atrodė labiausiai prilygstanti sovietų uždarytai Vilniaus katedrai. Šiuo metu Trakų bažnyčia restauruojama.

Trakų Dievo Motinos paveiksle, kurį regime šiandien, vaizduojama Dievo Motina Kelrodė. Švč. Mergelė nutapyta sėdinti frontaliai, žvilgsnį nukreipusi į žiūrovą. Ant jos kairiojo kelio sėdi purpurine tunika vilkintis Kūdikelis Jėzus. Trakų Marijos paveikslą garsina ir gausios kopijos. Viena jų, Latvijos Agluonos miestelio bažnyčioje, irgi garsėja malonėmis.

-vr-

Jaunimo žygis į Trakus

Rugsėjo 12 d. Vilniaus arkivyskupijos jaunimas pradėjo piligriminę kelionę nuo Aušros Vartų Gailėstingumo Motinos šventovės į Trakus. Susirinkusį jaunimą pasveikino Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Ganytojas pabrėžė, kad tikėjimas yra panašus į kelionę. Piligriminė kelionė – puikus būdas apmąstyti savo ryšį su Jėzumi, nugalėti nuovargio sukeltus sunkumus, nepatogumus ir tikėjimo žinia pasidalyti su kitais bendraamžiais. Kardinolas palinkėjo išvermės ir kantrybės, kartu su visais dalyviais pasimeldė ir palaiminęs išsiuntė jaunimą į piligriminę kelionę pagerbti Trakuose kelis amžius garsėjančio Dievo Motinos paveikslą.

Kiekvienas piligriminio žygio dalyvis, gavęs piligrimo knygelę, galėjo užrašyti savo prašymą, troškimą ir Trakuose patikėti Dievo Motinai. Be piligriminio žygio giesmių, mąstymų tekstu, programos, knygelėje pateikti ir jaunimo liudijimai (lietuvių ir lenkų kalbomis) apie pasitikėjimo piligrimystės atradimą, kelionę Dievo link. Piligriminėje kelionėje dalyviai nešė Lietuvos jaunimo dienų kryžių, kelias savaites keliavusį po įvairias Vilniaus arkivyskupijos parapijas, skirtingų spalvų vėliavas. Pirmąją kelionės dalį jaunimas, žygiuodamas triukšmingomis Vilniaus gatvėmis, giedojo, žaidė susipažinimo žaidimus, pristatė savo parapijas, linksmomis šūkiomis sveikino praeivius ir automobilių vairuotojus. Išėjus iš miesto, kunigai ir vienuolių atstovai vedė katechezes apie piligrimystę, tikėjimo prasmę, svarbiausias gyvenimo dovanas. Eidami piligrimai rengė viktorinas apie tikėjimą, ėmė interviu vieni iš kitų, dalijosi patirtimi, kaip pirmą kartą buvo Jėzaus užkalbinti. Šiais metais siūlyta apmąstyti keturis Jėzaus gyvenimo etapus: Jėzaus vaikystę, viešąją veiklą, Jėzaus Kryžiaus kelią, prisikėlusio Jėzaus liudijimą.

Lentvaryje žygeivius pasveikino parapijos klebonas Tadeuš Aleksandrovič. Trumpai pailsėję, atsigaivinę karšta

kuri yra gyvas lietuvių tautos istorijos atminimas. Šioje Eucharistijoje, jaučiant Mergelės Marijos žvilgsnį, kviečiu su dėkingumu ir atnaujinta atsakomybe minėti gerosios Evangelijos žinios, kurią į Lietuvą nešė šventasis Brunonas, paskelbimo tūkstantmetį. Viešpatie, mes tariame ačiū už tikėjimo dovaną. Šiose šventose Mišiose meldžiame sustiprinti mūsų tikėjimą, prašome, kad visada mokėtume likti tavo rankose“, – sakė arkivysk. L. Bonazzi pradėdamas iškilmingą liturgiją. Vėliau apaštališkasis nuncijus pamaldų dalyvių miniai pasakė pamokslą (žr. 22 p.).

Atnašų procesijoje buvo atneštas Šiluvos piligrimų centrui skiriamas dailininko A. Račo ir dukros tapytas karaliaus Mindaugo su kryžiumi rankoje portretas, maldos akcijos Tūkstantmečio žiedas laiškei Lietuvai ir skrajutės, vis gausėjančių Lietuvos katalikiškųjų mokyklų dovanojama žvakė ir jas pristatantis leidinys, Kauno I dekanato piniginė auka (šias aukas kasdien nešė ir visų kitų arkivyskupijos dekanatų atstovai); jaunimas atnešė duoną ir vyną.

Šv. Mišių pabaigoje Šiluvos aikštėje buvo pašventinta Skausmo slėpinių koplyčia – kaip padėkos Dievui už Evangelijos žinią Lietuvoje ženklas, o būrys viešai pasižadėjusių tikinčiųjų buvo priimti į Šiluvos Švč. M. Marijos draugiją.

Prieš apaštališkojo nuncijaus perduotą popiežiškąjį palaiminimą sveikinimo žodį taręs Elko vyskupas J. Mazuras įteikė arkiv. S. Tamkevičiui Šiluvai dovanojamą šiemet Gižicko mieste Lenkijoje minimos šv. Brunono kankinystės iškilmių medalį sakdamas: „Prašykime, kad šv. Brunonas įkvėptų mus skelbti Evangeliją, ginti krikščioniškąsias vertybes ir laikytis visko, kas įneštų jas į mūsų kultūrą, kad jis būtų gerų santykių tarp tautų pavyzdžiu, įkvepiančiu kurti krikščioniškąją Europą, besiremiančią Evangelijos uola.“

Evangelijos žinios tūkstantmetei Lietuvai iškilmes Šiluvoje transliavo Lietuvos televizija bei kasdien Šilinių pamaldas tiesiogiai transliuojantis Marijos radijas.

Ir kitu laiku į Šiluvą atvykę piligrimai galėjo dalyvauti šv. Mišiose, atlikti išpažintį. Tikintiesiems patarnavo kelios dešimtys Kauno I dekanato bei svečių kunigų. Mišių, kurias aukėjo prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas, VDU KTF prodekanas kun. Kęstutis Kėvalas, Kauno I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius, metu piligrimai buvo kviečiami dėkoti Marijai, rodančiai žmonijai kelią pas savo Sūnų, Dievui – už atpirkimą ir Šiluvoje patiriamas malones, malonę gyventi krikščionio gyvenimą.

Minimo Lietuvos tūkstantmečio proga kun. K. Kėvalas savo pamoksle ir katechezėje prieš pagrindines iškilmes sakė, jog „mes išlikome kaip krikščioniška tauta, tad čia, Šiluvoje, turime apsvaistinti, kas mus palaiko“. Jis kvietė pažvelgti į įstabųjį Dievo įsikūnijimą istorijoje – jį, paženklintą gražiais krikščionybės ženklais, matome ir mūsų tautos kelyje. Kai Dievas veikia, pasaulis tampa ne beprasmybės, bet Dievo plano, jo kūrybos, mūsų bendradarbiavimo su juo, o ne chaoso ar atsitiktinumų vieta. Kun. K. Kėvalas atkreipė dėmesį, kokios pavojingos yra ideologijos, žmogų vertinančios kaip socialinį subjektą, ir kokios pražūtingos, nuo Dievo nugrėžiančios į lietuvių sąmonę neretai grįžtančios magiškosios pasaulėjautos apraiškos. Žmonės drąsinti įsimąstyti į Jėzaus veidą, pažinti Šventąjį Raštą, melstis su juo, kad jis keistų žmogaus gyvenimą, išlaikyti ir lavinti viltį malda; stiprinti šeimas ir plėsti šeimyniškumą visuomenėje. „Lietuva – ne nevykėlių kraštas, bet didvyrių žemė. Ji turi didžiausią dovaną – krikščioniškąją žinią, kuri vienijo, palaikė ir atnešė laisvę. Mes esame atsakingi nešti ateities kartoms vilties fakelą ir tikėjimą“, – sakė kun. K. Kėvalas.

Po pietų Šiluvos piligrimai buvo kviečiami į religinės muzikos valandą „Ave Marija“ Apsireiškimo koplyčioje. Dalyvavo Daiva Eidikytė (mecosopranas), Jūratė Veselytė (altas), Loreta Haidari (vargonai), Kauno arkikatedros bazilikos mišrus choras „Cantate“. Vakaro šv. Mišioms vadovavo vysk. Jonas Ivanauskas. Pamokslą pasakė kun. K. Kėvalas. Giedojo „Cantate“ ir Kauno Šv. Antano Paduviečio parapijos jaunimo choras.

Policijos ir priešgaisrinės apsaugos darbuotojų diena

Rugsėjo 14 d. Šiluva irgi sulaukė gausaus piligrimų būrio. Švenčiant Šv. Kryžiaus išaukštinimo šventę Šiluvoje buvo švenčiama ir Policijos bei priešgaisrinės apsaugos darbuotojų diena ir meldžiamasi ne tik už šių svarbių profesijų pareigūnus, bet ir už jų šeimas.

Teisus gyvenimo Dievo ir žmonių akyse, padėkos už atsivertimo ir atgailos malonę, atsakingumo už žmogų ir kūrinių buvo meldžiama nuo pat ryto Šiluvos šventovėse aukotose šv. Mišiose. Tądien piligrimams padėti susitaikyti su Dievu atliekant sakramentinę išpažintį, teikti kitus patarnavimus buvo pasirengę Raseinių dekanato kunigai, kurie, kaip ir kasdien vis kitų Kauno arkivyskupijos dekanatų kunigai, drauge su atvykusiais kitų vyskupijų dvasininkais tarnavo piligrimų sielovadai nuo ryto iki vakaro.

Šv. Mišioms 9 val. Apsireiškimo koplyčioje vadovavo Ariogalos klebonas kun. Gintautas Jankauskas, atvykęs su parapijos choru. Pilnoje bazilikoje 10 val. šv. Mišioms vadovavo Raseinių parapijos klebonas kun. Vytautas Paukštis. Giedojo Raseinių parapijos choras. Kun. V. Paukštis drąsino žmones, kurių širdyse neretai grumiasi šviesa ir tamsa, meilė ir netikėjimas, žvelgti į visoms krikščionių kartoms aktualų Marijos pavyzdį – juk Marijai nebuvo lengviau tikėti nei mums, jos tikėjimas irgi buvo bandomas šiurkščios gyvenimo tikrovės.

Prieš pagrindines pamaldas aikštėje išsirikiavusiems Lietuvos policijos ir priešgaisrinės apsaugos pareigūnams, jų vadams katechezę vedė Lietuvos policijos vyriausiasis kapelionas kun. Aušvydas Belickas. Iškilmingai Eucharistijos liturgijai vadovavęs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius nuoširdžiai sveikino koncelebruojančius vyskupą Joną Ivanauską, keturias dešimtis brolių kunigų iš visos Lietuvos, taip pat ir atvykusius iš Latvijos. Ganytojas džiaugėsi ir sveikino drauge su savo darbuotojais atvykusius aukštus pareigūnus – LR Vidaus reikalų ministrą Raimundą Palaitį, Lietuvos policijos generalinį komisarą Vizgirdą Telyčėną, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorių generolą Remigijų Baniulį, PD Štabo viršininką Algirdą Debeikį, apskričių policijos ir priešgaisrinės apsaugos vadovus, M. Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto dekaną Saulių Greičių, visus policininkus ir priešgaisrinės apsaugos darbuotojus, taip pat ir Raseinių tikinčiuosius, valdžios žmones, moksleivius, per šv. Mišias giedojusį VRM vyrų chorą „Sakalas“, grojusį VRM reprezentacinį pučiamųjų orkestrą. Arkivyskupas pakvietė visus melstis už atsakingos tarnystės pareigūnus, jų šeimas, Evangelijos tūkstantmečio Lietuvoje proga ypač prašyti Viešpaties, kad Dievo žodis prigytų žmonių širdyse.

Pamokslą sakęs kun. Kęstutis Kėvalas kvietė pasvarstyti, kas galėtų sustiprinti prigimtinės nuodėmės kupiną pareigūnų darbo kasdienybę, kas gali teikti vilties ją mažinančioje dabartyje. Per pamokslą trumpai aptartas popiežiaus Benedikto XVI mokymas enciklikoje *Spe salvi* apie viltį, atkreipiantis visos nevilties kankinamos žmonijos dėmesį į tris vilties mokyklas: maldą, veikimą į gera ir tikėjimą, jog paskutinis žodis priklauso Dievui. „Mes esame kviečiami stiprinti save ta viltimi“, – sakė kun. K. Kėvalas.

arbata ir bandelėmis, jie dalyvavo Taisze pamaldose Lentvario bažnyčioje. Eidami iš Lentvario į Trakus piligrimai galėjo priimti Sutaikinimo sakramentą, meldėsi rožinį ir Gailestingumo vainikėlį.

Trakuose piligrimus pasitiko bažnyčios klebonas ir Trakų dekanas Valdas Girdžiūšas, emeritas jubilias mons. Vytautas Pranciškus Rūkas. Jaunimas, džiaugsmingai giedodamas, prie altoriaus sudėjo ant lapelių surašytas savas intencijas ir turėjo galimybę iš krepšelio pasiimti dailiai išspausdintą ištrauką iš Šventojo Rašto. Po kelių giesmių ir maldų Trakų Dievo Motinai piligrimai šventė šv. Mišias. Joms vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Homilijoje ganytojas priminė, kad Dievo Motina Marija mums yra pasitikėjimo pavyzdys. Kristus ir šių laikų jaunam žmogui turi ką pasakyti, yra gyvenimo kelrodis. Ganytojas akino šiandien būti drąsiais ir laisvais tikėjimo nešėjais, aktyviai jungtis į Bažnyčios gyvenimą ir visada pasirinkti Dievą kaip kelionės bendrakeivį. Per šv. Mišias giedojo Vilniaus Šventosios Dvasios bažnyčios jaunimo choras.

Piligriminio žygio programa baigėsi vakariene ir koncertu Reinės aikštėje priešais bažnyčią. Koncertinę programą parodė Trakų rajono Rūdiškių muzikos mokyklos merginų choras „Svajonėlė“ ir Kauno Petrašiūnų bažnyčios krikščioniškos muzikos grupė „Aukštyn bures!“. Programai pasibaigus, visus piligrimus į sostinę parvežė Vilniaus jaunimo centro užsakyti autobusai.

Jaunimo piligriminės kelionės nuo Aušros Vartų Gailestingumo Motinos į Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, šventovę turi senas tradicijas. Pirmąją tokią maldingą kelionę iš Vilniaus į Trakus 1604 m. surengė Vilniaus jėzuitai. 1718 m. malonėmis garsėjantis Trakų Dievo Motinos ir Kūdikėlio Jėzaus paveikslas vainikuotas auksinėmis popiežiaus Klemenso XI dovanotomis karūnomis. Tai pirmasis Švč. Mergelės Marijos paveikslas Lietuvoje, Šv. Sosto

pagerbtas auksinėmis karūnomis. Piligrimystės į Trakus tradicija gyvavo tarp įvairių brolių ir studentiško jaunimo.

Ši piligriminė kelionė, kurioje dalyvavo per tris šimtus jaunimo iš Vilniaus arkivyskupijos parapijų, jau ketvirtoji, surengta Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro iniciatyva tęsiant nuo seno gyvuojančią tradiciją.

-ksb

Viešnagė Magdeburgo vyskupijoje

Rugsėjo 4–6 d. Magdeburgo vyskupo dr. Gerharo Feige'ės kvietimu Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis su generalvikaru mons. dr. A. Jurevičiumi dalyvavo Magdeburgo vyskupijos šventėje. Rugsėjo 4 d. Vokietijos, Lenkijos, Prancūzijos, Čekijos bei Lietuvos atstovai pristatė savo vyskupijas, dalijosi pastoracine patirtimi. Šia proga kalbėjo Kaišiadorių vyskupas.

Rugsėjo 5 d. buvo skirta Berlyno sienos griūties 20-mečiui paminėti. Aplankytas Rytų Vokietijos (DDR) laikais veikęs slaptosios policijos – saugumo kalėjimas (Moritzplatz, Magdeburg), kuriame kalinti komunistiniam DDR režimui priešiški asmenys. Buvusio kalėjimo patalpose įkurtas memorialinis muziejus pasakoja dar nesena, bet jau primirštą žmogaus teisių niekinimo istoriją. Svečiai taip pat apžiūrėjo buvusį valstybinės sienos tarp Rytų ir Vakarų Vokietijos perėjimo punktą (Marienborn), kuris paliktas toks, koks buvo. Ekskursijos vadovas pasakojo apie patyčias, kurias tekdavo patirti į socialistinį rojų keliaujantiems kapitalistinio pasaulio piliečiams. Kelių kilometrų sienos tarp Rytų ir Vakarų Vokietijos atkarpą (Hoetensleben) sudarė dvi aukštos betoninės sienos, vielos tinklas su įrengta signalizacija, dvi išpuros žemės juostos (pėdsakams susekti) ir prieštankinė įranga.

Rugsėjo 6 d. Huysburge surengtoje Magdeburgo vyskupijos šventėje paminėtos 15-osios Magdeburgo

Pabaigoje žodį taręs Vidaus reikalų ministras R. Palaitis dėkojo už gražią šventę pašlovinant Viešpatį ir pagerbiant tuos pareigūnus, nuo kurių priklauso žmonių saugumas. Už policijos ir Bažnyčios bendradarbiavimą dėkojo Lietuvos policijos generalinis komisaras V. Telyčėnas.

„Visi, kurie tarnaujate Lietuvos žmonių saugumui, esate Bažnyčiai labai brangūs“, – prieš suteikdamas ganytojišką palaiminimą sakė jiems arkiv. S. Tamkevičius, drauge primindamas, kad mes visi antrojo Lietuvos tūkstantmečio žmonės turime jausti už tai savo atsakomybę.

Vakare buvo meldžiama malonės suklydusiems grįžti į prasmingą gyvenimą. Šv. Mišioms vadovavo Kauno arkivyskupijos augziliaras vysk. Jonas Ivanauskas. Pamokslą pasakė Betygalos parapijos klebonas kun. Viktoras Aukštakalnis. Giedojo Viduklės parapijos choras.

Ligonių ir medicinos darbuotojų diena

Rugsėjo 15-ąją, švenčiant Švč. M. Mariją Sopulingąją, paskutinė Šilinių atlaidų diena Šiluvoje buvo skirta ligoniams ir medicinos darbuotojams. Per 4 tūkst. piligrimų savo motinišku glėbiu tądien apglėbė pati Šiluvos Mergelė, Ligonių Sveikata, užtarianti pas Viešpatį kenčiančius fizines ir dvasines kančias. Atsiliepdami į Šventojo Rašto kvietimą „Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti: aš jus atgaivinsiu!“ (Mt 11, 28) ir dalyvaudami įvairiu laiku aukotose šv. Mišiose įvairių negalių kamuojamieji, juos lydintys globėjai, jais besirūpinantys medicinos darbuotojai, gydytojai, slaugytojos prašė Švč. M. Mariją išmokyti kentėjimus aukoti Kristui, dėkojo Dievui už Ligonių patepimo sakramentu teikiamas malones ir prašė malonės niekada nepritrūkti vilties. Piligrimų sielovadai visą dieną tarnavo Kauno I dekanato kunigai.

Ką mes darome dėl kitų – šis klausimas, aktualus kiekvienam tikrai Jėzaus mokymu norinčiam sekti krikščioniui, nuskambėjo Kauno kunigų seminarijos rektoriaus mons. Aurelijaus Žukausko pamoksle, kurį jis pasakė 10 val. šv. Mišiose bazilikoje. „Supanašėjimas – taip būtų galima nusakyti Jėzaus mokymo tikslą. Jėzus supanašėjo su Dievu, vykdydamas jo valią. Krikščionis supanašėja su Kristumi, kai tęsia jo misiją gyventi dėl kitų“, – sakė mons. A. Žukauskas.

Po Kauno neįgaliųjų moterų kapelos „Atgaiva“ giesmių koncerto aikštėje susirinkusieji Kauno Vytauto Didžiojo bažnyčios rektoriaus kun. Kęstučio Rugevičiaus katecheze buvo pakviesti rengtis pagrindinių šv. Mišių šventimui. „Pati Marija ir pats Jėzus nori, kad šiandien būtume čia, Šiluvoje. Kas, jei ne Sopulingoji Motina, gali suprasti skausmo apimtą žmogų, padėti tiems, kas nori pagelbėti ligoniams ne tik iš profesinio pašaukimo, bet ir iš širdies“, – jautrų žodį tarė kun. K. Rugevičius. Katechezėje kalbėta apie skausmą, kurį gali sukelti moralinis, emocinis žmogaus orumo pažeminimas – tai gali ateiti ir iš aplinkos, ir iš mūsų pačių vidaus, netekčių. „Kai žmogui iš po kojų slysta pats gyvenimas, Marija ateina padėti, nes ji žino kančios svorį“, – drąsino kun. K. Rugevičius.

Vidudienį pradėdamas iškilmingą Eucharistijos liturgiją, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius kvietė melstis už ligonius – pačius silpniausius žmones ir tuos, kurie jiems padeda: gydytojus, visą slaugos personalą ir kt. Ganytojas sveikino pavienius maldininkus ir ypač atvykusius organizuotai: slaugos ir kt. ligoninių gydytojus, įvairių vyskupijų neįgaliųjų draugijų narius, Marijos legiono grupes, Piligriminio fondo, Maltos ordino narius. Šv. Mišias drauge su arkivyskupu koncelebravo vysk. Jonas Ivanauskas, kiti dvasininkai. Per šias šv. Mišias giedojo Vytauto Didžiojo bažnyčios choras.

„Evangelijos žinios Lietuvai jubiliejus pats brangiausias turėtų būti kenčiantiems žmonėms – Jėzus Kristus atnešė viltį, kurios iki tol nebuvo“, – sakė arkiv. S. Tamkevičius savo pamoksle, atkreipdamas dėmesį, jog ligos ar negalios gali užsklęsti žmogų, versti pykti ant Dievo – baisiausia, kai „kenčiama be Dievo, be vilties“. Ganytojas kvietė išžiūrėti į Sopulingosios Motinos kančią prie kryžiaus, kuria ji kartu su Sūnaus kančia prisidėjo prie žmonijos išgelbėjimo. „Palaimintas kenčiantis žmogus, kuris yra su Dievu... Jūsų kančia, vargai daugeliui gali būti išgelbėjimas“, – sakė ganytojas. Pamoksle dėkota medikams, neįgalųjų globėjams, visiems, kurie žadina kenčiančių viltį ir rodo tos vilties pagrindą – vienybę su Jėzumi Kristumi.

Pamaldų pabaigoje ligoniams buvo teikiamas specialus palaiminimas: vyskupai ir kunigai, uždėdami rankas ant galvų, meldė ligoniams sveikatos ir vilties.

Vakaro šv. Mišiomis ir Švč. Sakramento procesija į Apsireiškimo koplyčią Šilinių atleidai buvo užbaigti dėkojant Dievui už malones, kurias Lietuva patyrė švęsdama Evangelijos žinios jubiliejų. Užbaigdamas Šilinių oktavą, arkiv. S. Tamkevičius nuoširdžiai dėkojo visiems, kurie prisidėjo prie jų rengimo ir tarnavo jų metu, – Kauno arkivyskupijos ir kitų vyskupijų kunigams, Kauno kunigų seminarijos vadovybei ir klierikams, Šiluvos parapijos klebonui ir čia tarnaujantiems kunigams, Šiluvos parapijos žmonėms, Kauno paslaugų verslo darbuotojų Profesinio rengimo centro bendruomenei, Raseinių policininkams ir medikams, Marijos radijo bendruomenei, visiems aukotojams ir rėmėjams. Ganytojas ypač pasidžiaugė jaunaisiais savanoriais, jauniausiais seminarijos auklėtiniais ir dėkodamas jiems padovanojo po knygą – šia proga visi paprašyti malda lydėti šiemet į Kunigų seminariją įstojusiuosius.

„Baigėsi labai gražios dienos. Per jas tarsi suaugome su Šiluva. Tai brangi dangaus paženklinta vieta. Čia atvykusieji nori vėl sugrįžti“, – sakė Kauno arkivyskupijos ganytojas ir pasidalijo ketinimais Piligrimų informacijos centre pradėti nuolatinę Švč. Sakramento adoraciją, vieną mėnesio sekmadienį Šiluvoje skirti šeimoms.

Norintieji plačiau pažinti Šiluvos istoriją, pamaldumo tradicijas galėjo pažiūrėti salėje kultūros namuose kasdien demonstruojamą filmą, apžiūrėti naujojo Šiluvos muziejaus eksponatus. Nuo pat ryto 8 val. bazilikos Ligonų Sveikatos koplyčioje būdavo išstatytas Švč. Sakramentas. Nuo 17 val. kasdien piligrimai kviesti dalyvauti ir Rožinio procesijoje. Kiekvieną dieną pagrindines Šilinių pamaldas transliuodavo Marijos radijas. Norintieji plačiau pažinti Šiluvos istoriją, pamaldumo tradicijas galėjo pakeliui į Apsireiškimo koplyčią aplankyti Kęstučio Dijoko fotografijų parodą „Ne vien duona kasdienė“. Šilinių dienomis išdalyta per 35 tūkst. komunikantų, Šiluvoje apsilankė apie 100 tūkst. piligrimų.

-kasp-

Mirė popiežiaus garbės prelatas Jonas Petrošius (1921–2009)

Rugsėjo 8-osios, Švč. Mergelės Marijos Gimimo šventės, rytą Paryžiuje mirė kunigas jubiliatas, popiežiaus garbės prelatas Jonas Petrošius, visą savo kunigiškąjį gyvenimą tarnavęs Prancūzijos lietuvių katalikų sielovadai, tačiau gimęs Telšių vyskupijoje ir nuo šventimų dienos joje įkardinuotas.

J. Petrošius gimė 1921 m. gruodžio 19 d. Žvingių parapijos Reistų kaime, tuometiniame Šilalės valsčiuje, Tauragės apskrityje. Pradžios mokyklą lankė Gorainių kaime, vėliau Žvingių bažnytkaimyje. Mokėsi Švėkšnos ir Tauragės

vyskupijos įkūrimo metinės. Šventėje dalyvavo apie 4000 piligrimų. Po iškilmingų šv. Mišių Huysburgo benediktinų vienuolyno kiemelyje vyko susitikimai grupėse. Kaišiadorių vyskupo generalvikaras mons. dr. A. Jurevičius skaitė pranešimą apie Atgimimo sąjūdį ir Bažnyčią Lietuvoje 1989–1990 metais. Po pranešimo prelegentas sulaukė daug įvairiausių klausimų. Šventę pratęsė svečių sveikinimai bei bendra meditacija.

-kaj-

Keliais žodžiais

Kaunas. Rugsėjo 20 d. Paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje vėl pradėti susitikimai su menininkais „Dialogas – žodis ir spalva“. Ta proga susitikimo dalyvius pasveikino šio projekto organizatorius ir vadovas Kauno akademinio dramos teatro direktorius aktorius Egidijus Stancikas. Nuoširdų žodį po vasaros susirinkusiems parapijiečiams tarė klebonas monsinjoras Vytautas Grigaravičius. Jis padėkojo renginio rėmėjams, menininkams, kurių dėka galima prisiliesti prie didžiojo meno, rasti atgaivos, pamiršti „krizę ir mus slegiančias naštas“. Šio renginio globėjos Seimo narės, Krašto apsaugos ministrės Rasos Juknevičienės palinkėjimus išsakiusi jos padėjėja Aušra Eidukaitytė palinkėjo išsklaidyti savyje susikaupusį nerimą, įtampą, nuovargį ir patirti gražaus pabuvimo akimirklų. Pirmąjį renginį įvairiomis žodžio spalvomis nuspalvino visiems gerai pažįstama skaitovė Stefa Navardaitienė. Į fotografijų parodą pakvietė fotografas Raimundas Bulota. Parodą jis apibendrina tokiais žodžiais: „Mūsų visuomenėje didžiuliu greičiu keičiantis jaunystės ir grožio sampratai, kviečiu stabtelėti ir prisiminti tyrumą, natūralumą ir tikrąją šeimos grožio sąvoką. Kurdamas galvodavau apie viena: tai bene gražiausia, kas mums yra likę – būti žmonėmis. Mylinčiais ir mylimais. Būti šeimoje.“

-rl-

Vilnius. Šiais metais sukanka 200 metų nuo didžiojo vokiečių romantiko Felixo

Mendelssohno bei 100 metų nuo lietuvių kompozitorių Stasio Vainiūno ir Juliaus Gaidelio gimimo. Ta proga rugsėjo 19 d. VU Šv. Jonų bažnyčioje koncertavo lietuvis vargonininkas iš Vokietijos Vytenis Vasyliūnas. Koncerte skambėjo F. Mendelssohno (1809–1847), S. Vainiūno (1909–1982), J. Gaidelio (1909–1983), taip pat Hermano Berlinskio (1910–2001) ir Johanno Sebastiano Bacho (1685–1750) kūriniai.

Nauji leidiniai

Henri J. M. Nouwen. Vidinis meilės balsas: Kelionė per kančią į laisvę. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2009. – 136 p.

Tai Henrio J. M. Nouweno slaptasis dienoraštis. Jis buvo rašomas sunkiausiu gyvenimo tarpsniu, autoriui staiga praradus savigarbą, norą gyventi ir dirbti, pojūtį, kad jis mylimas, ir viltį, dedamą į Dievą. Nors ir kankinamas baimės ir nevilties, jis vis dėlto sugebėjo rašyti dienoraštį, kasdien pasižymėdamas dvasinius priesakus sau pačiam, atkurdamas savo pokalbius su draugais ir rėmėjais.

Daugiau kaip aštuonerius metus Nouwenas manė, kad tai, kas parašyta, pernelyg netašyta ir privatu, kad būtų galima dalytis su kitais. Bet draugai ėmė klausinėti: „Kodėl slepi savo kančią nuo daugybės žmonių, subrandintų tavo dvasinių įžvalgų? Argi nepatirtų daugelis paguodos, sužinoję, kokia intriga buvo tavo vidinė kova?“ Daugybei vyrų ir moterų, turinčių išgyventi skausmą dėl nutrūkusių santykių ar kenčiančių dėl mylimojo netekties, *Vidinis meilės balsas* įkvepia naujos drąsos, netgi naujos gyvybės.

gimnazijoje, pastarąją baigęs vienus metus mokytojavo Pajūralio pradžios mokykloje. 1942 m. rudenį įstojo į Telšių kunigų seminariją. 1944 m. spalio pabaigoje, artinantis frontui ir antrajai sovietinei okupacijai, kartu su kitais kunigais ir klierikais pasitraukė į Vokietiją.

1944 m. į Vakarų pasitraukusiems Lietuvos vyskupams (arkiv. J. Skvireckui, vysk. V. Brizgiui ir vysk. V. Padolskiui) ėmus rūpintis, kur Lietuvos kunigų seminarijų klierikai Vakaruose galėtų tęsti filosofijos ir teologijos studijas, nuncijus Vokietijoje patarė kreiptis į Eichstätto vyskupą M. Rachlą, kuris sutiko juos priimti į savo diecezinę kunigų seminariją. 1944 m. pabaigoje toje seminarijoje studijavo 79 lietuviai ir 14 vokiečių klierikų, o 1946 m. – jau 107 lietuviai klierikai, tarp jų iš Telšių seminarijos – 30 klierikų, įskaitant ir Joną Petrošį. Lietuvių klierikams Eichstätto vyskupijai tapus per sunkia našta, juos imta siųsti į kitas seminarias – Romoje, Vokietijoje, Belgijoje, Anglijoje, Prancūzijoje. Jonui Petrošiui toliau studijuoti teko Tübingeno (Vokietija) ir Strasbourg'o (Prancūzija) kunigų seminarijose. Į pastarąją jis buvo priimtas 1948 m. Ją baigęs, vyskupo Weberio 1951 m. gegužės 16 d. išventintas kunigu ir paskirtas Mulhauso apylinkės prieglaudos kapelionu. 1955 m. lapkričio mėnesį Paryžiaus arkivyskupo kardinolo Feltino pakviestas į Paryžių ir paskirtas lietuvių katalikų Prancūzijoje ir Belgijoje misijos vadovu. Šias pareigas ėjo iki pensijos 2002 m.

Paryžiuje kun. J. Petrošius aktyviai įsitraukė į Prancūzijos lietuvių bendruomenės veiklą, kiekvieną vasarą motociklu aplankydavo visoje Prancūzijoje gyvenančius lietuvius, vienišus ir sukūrusius šeimą. Daug metų darbavosi bendruomenės valdyboje, vadovavo jos tarybai. Kun. J. Petrošius lankė lietuves seseles vienuoles Prancūzijos vienuolynuose, vesdavo joms rekolekcijas, per 20 metų kasmet rengdavo dviejų savaitių trukmės susitikimus.

1947–1969 m. Paryžiaus lietuviai kas sekmadienį rinkdavosi į lietuviškas pamaldas jėzuitų koplyčioje. Nuo 1955 m. rudens jas organizuodavo kun. J. Petrošius. Tautiečių gerokai sumažėjus, kun. J. Petrošius į šv. Mišias lietuvių kalba pakviesdavo pirmaisiais mėnesio sekmadieniais. Po šv. Mišių būdavo rengiami bendri pietūs. Nuo 1966 m. kunigas du dešimtmečius redagavo biuletinį „Prancūzijos lietuvių žinios“. 1958 m., minint šv. Kazimiero gimimo 500 metų sukaktį, garsiajame Paryžiaus Katalikų institute (l'Institut Catholique a Paris) organizavo Lietuvos šventojo minėjimą. Ta proga 1958 m. kovo 16 d. katalikų žurnalas *La Croix* išspausdino kun. J. Petrošiaus straipsnį apie šv. Kazimierą *Saint Casimir, le cavalier blanc de Lituanie*, prancūzų katalikams iki mūsų dienų tebesantį svarbiausiu žinių šaltiniu apie šį šventąjį.

Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus proga popiežius Jonas Paulius II 1987 m. suteikė kun. Jonui Petrošiui popiežiaus garbės prelado vardą.

Šv. Mišios už mirusįjį Paryžiuje aukotos rugsėjo 14 d. Marie-Thérèse kunigų namuose, Visų Šventųjų koplytėlėje. Kun. Jono Petrošiaus prašymu, urna su jo žemiškaisiais palaikais parvežta į Lietuvą. Rugsėjo 16 d. Žvingių parapijos bažnyčioje prie pašarvotų velionio žemiškųjų pelenų giedoti Žemaičių Kalvarijos kalnai. Rugsėjo 17 d. Žvingių parapijos bažnyčioje vyko laidotuvių pamaldos, kurioms vadovavo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, koncelebravo 20 Telšių vyskupijos kunigų. Laidotuvių apeigose dalyvavo Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos auklėtiniai. Po pamaldų kun. Jonas Petrošius palaidotas šalia savo tėvų Bikavėnų kaimo kapinėse.

-T-

TARNAUJANTI VALDŽIA

29 eilinis sekmadienis (B)

Iz 53, 10–11; Žyd 4, 4. 14–16; Mk 10, 35–45

Viešajame gyvenime vis dažniau pasigirsta, kad valdžia privalo tarnauti žmonėms. Ši teiginį, bent jau žodžiais, išpažįsta visų lygių politikai. Priešingai kalbėti būtų „nekorektiška“. Nors gyvenime netrūksta piktnaudžiavimo valdžia ar autoritarinio valdymo patirčių, visuotinis suvokimas, kad valdžia privalo tarnauti, jau yra nemenkas pasiekimas. Sveikatos apsaugos, švietimo, socialinės rūpybos sistemos mums tapo savaime suprantamu ir neatsiejamu civilizacijos dėmeniu. Tačiau per menkai prisimename – o kai kas sąmoningai norėtų nutylėti – šių dalykų ryšį su krikščioniškąja kultūra. Tarnaujančios valdžios samprata taip pat susijusi su krikščionybe. Jėzaus mokiniai turėjo ne tik išgirsti pamoką apie valdžią, bet ir išgyventi jos patvirtinimą ant kryžiaus.

Du apaštalai norėjo valdžios sau, o likusieji dešimt jiems to pavydėjo. Tai aiškiai parodo, kad valdžią jie suprato anaip tol ne kaip tarnystę. Tarnaujanti valdžia stengiasi atsiliiepti į jai patikėtų žmonių poreikius. Tokia valdžia nori išsiklaudyti ir suvokti, ko reikia žmonėms, už kuriuos ji imasi atsakomybės. Tokia valdžia negali siekti vien savanaudiškų tikslų. Jėzus priduria, jog valdžios išsipareigojimas drauge reiškia pasirengimą priimti kentėjimus. Skausmingos valdžios patirtys gali būti labai kasdieniškos – nepaisant gerų intencijų juk ne visada įmanoma numatyti rezultatus, už vadovaujančiųjų pastangas žmonės neretai atsilygina nedėkingumu, net šmeižtu.

Valdžia kaip tarnystė įmanoma bet kokioje politinėje santvarkoje, tiek monarchinėje, tiek demokratinėje. Vien demokratinė procedūra negarantuoja, kad išrinktieji atstovai būtinai vadovausis tarnystės dvasia. Rinkėjai dažnai leidžiasi apmulkinami populistų demagogijos ar viešųjų ryšių specialistų manipuliacijų. Nesvarbu taip pat veiklos sfera: galima vadovautis tarnystės dvasia valdant valstybę, vadovaujant žiniasklaidai, verslo įmonei, šeimai ar parapijai. Tarnavimo nuostata prasideda širdyje: tai pagarbus dėmesys kitam žmogui, jo vargams ir poreikiams.

Sutelkus dėmesį į tarnavimą, nebūtinai sulaukiama greitų rezultatų ar padidėjusio veiklos veiksmingumo. Tarnaujantysis nori atsiliiepti į visus jam patikėtų asmenų poreikius, tačiau ne viskam gali turėti įtakos. Viešpats Jėzus taip pat ne visus išgydė, ne visus atvertė, buvo ir tokių, kurie po kurio laiko nuo jo atsitraukė. Nei akimirksnio sėkmė, nei menkas nepasisekimas negali mūsų atitraukti nuo tarnavimo tiems, kuriuos mylime.

Norint geriau suprasti šiandienos Evangeliją, verta atkreipti dėmesį į prieš tai nuskambėjusią Jėzaus pranašystę: „Tie išjuoks jį, apspjaudys, nuplaks ir nužudys, bet po trijų dienų jis prisikels.“ Jokūbas ir Jonas išgirsta tik Kristaus sakinio pabaigą apie prisikėlimą. Jie jau svajoja apie Dievo karalystę ir privilegijuotas vietas, kurias norėtų užimti, pamiršę, kad pirmiau jų laukia pasityčiojimai, nuplakimas, mirtis. Kančia yra būsimosios laimės vartai. Dažnai tai pamirštame ir norime patirti vien tik džiaugsmą. Net šioje žemėje nėra laimės be pastangų, skausmo ir kančios.

Suprantama, kad kiti mokiniai piktinasi dviejų brolių išsišokimu. Tačiau šiedu tiesiog drįso išsakyti tai, apie ką kiti patyliukais svajojo. Jėzus paaiškina ne tik dviem pretendentams į aukštus postus, bet susikviečia visus. Jis atvaizduoja pasaulyje vyraujančią padėtį. Nors valdžia iš Dievo, tačiau drauge visi žino, jog ja taip pat galima piktnaudžiauti. Liūdnas dėsniumas rodo, kad valdovai linkę pavergti tautas ir atimti jų laisvę. Anksčiau girdėjome Jėzaus kritiką turtuolių atžvilgiu. Kritiškas požiūris dabar taikomas valdžiai. Mokinių būry Jėzus nori matyti kitokius santykius, negu įprasta pasaulyje. Teisėta trokšti, kad būtum didžiausias, tačiau tai įgyvendintina ne priespauda, o nesavanaudiškai tarnaujant kitiems.

Jėzus primena Jokūbui ir Jonui tiesą apie kančią, atveriančią kelią į būsimąją laimę. Į klausimą: „Ar galite gerti taurę?“, jie nerūpestingai atsako: „Galime.“ Mokinių atsakymas rodo, jog jie niekada nebuvo patyrę tikros kančios. Todėl tokios nebrandžios jų valdžios pretenzijos. Jėzus patikina, kad jiems taip pat teks gerti kančios taurę ir būti pakrikštytiems. Jis pirmą jų eis kryžiaus keliu, įprasmindamas kančią ir tarnavimą iš meilės.

BALSAS VIEŠUMOJE

30 eilinis sekmadienis (B)

Jer 31, 7–9; Žyd 5, 1–6; Mk 10, 46–52

Kova su nuodėme būna varginanti. Atliekame išpažintį, pasiryžtame taisyti, stengiamės keistis ir atsiversti, tačiau dažnai mūsų pastangos neduoda rezultatų. Kartais nepasisekimus lemia tikėjimo stygius, o kartais esame saistomi objektyvių aplinkybių, kai iš tikrųjų neįmanoma pakeisti realios situacijos. Aklasis Bartimiejus troškta būti išgydytas. Jis balsiai šaukia nekreipdamas dėmesio į žmones, norinčius jį nutildyti. Kreipdamasis į Jėzų „Dovydo Sūnau“ Bartimiejus išreiškia tikėjimą Mesiju. Jėzus ne pirmą kartą susieja dovanojamą malonę su prašančio žmogaus tikėjimu. Jis sako: „Tavo tikėjimas išgelbėjo tave.“ Ar mano tikėjimo pakanka, kad išdriščiau prašyti Viešpaties išgydyti? Gal bijau minios, žmonių, norinčių mane užtildyti, kad likčiau aklas?

Nuodėmė visuomet yra didesnės netvarkos, netikėjimo ar nebrandumo padarinys. Kartais nuodėmės ar silpnybės apakinti nebematome gėrio, kurį per tai prarandame. Veiksmingesnė kova su nuodėme būna tuomet, kai siekiame įveikti jos priežastis. Nematydami priežasčių dažnai liekame akli. Neįžvelgiame mechanizmų, pastūmėjančių mus į blogį. Neatpažįstame nuodėmės šaknų. Mums reikia išgydymo, kad sugebėtume diagnozuoti savo silpnybę. Laiške žydams kalbama apie vyriausiąjį kunigą Jėzų, kuris atjaučia mūsų silpnybes. Jis aukoja ne ožių ar veršių kraują, bet save patį. Liturgijoje mes taip pat mokomės pasitikėdami aukoti savo gyvenimą Viešpačiui.

Kai savo gyvenimo auką jungiu su Eucharistijos auka, Jėzus išgydo mane iš dvasinio aklumo. Kai mirštu savo nuodėmei, jis miršta drauge su manimi. Dievui aukojamos dvasinės atnašos išgydo mano žvilgsnį, leidžia matyti tikrovę Dievo akimis. Praregėjęs Bartimiejus nusekė paskui Jėzų. Jis tapo mokiniu. Evangelistas Morkus aiškiai atskleidžia Jėzaus kelio tikslą – tai kryžius. Viešpats išgydo iš dvasinio aklumo ir ragina sekti paskui jį eiti kryžiaus keliu: „Lapės turi urvus, <...> o Žmogaus Sūnus neturi kur galvos priglausti“ (*Lk 9, 58*). Žinome, kad Jėzus priglaudė galvą tik ant kryžiaus. Jei priimame

kryžių, jei jis tampa mūsų prieglaudos ir poilsio vieta, mūsų kova su nuodėme tampa veiksminga ir vaisinga.

Nežinome, ar ilgai dėl aklumo kentėjo aklasis elgeta. Bartimiejus, Timėjaus sūnus, lieka ateities kartų atminotyje, nes šaukėsi Jėzaus, nekreipdamas dėmesio į jį bandžiusius užtildyti žmones. Elgeta Bartimiejus miniai neatrodė svarbus ar įdomus. Gal koks nors iškilesnis visuomenės veikėjas tuo metu šnibždėjo į ausį Jėzaus mokiniams, tikėdamasis sulaukti asmeninio Mokytojo dėmesio. Vis dėlto išklaustyta buvo Bartimėjaus šauksmas. Ši istorija mus taip pat moko, kad viešoji erdvė priklauso visiems, ne tik visuomenės įžymybėms. Viešoji erdvė yra tam, jog joje būtų kalbama apie mums svarbius ir rūpimus dalykus. Kartais viešojoje erdvėje skamba dramatiški pagalbos šauksmai, kartais dejavimai ir murmėjimai, kartais džiaugsmingas giedojimas ar kasdienybės šurmuly. Tačiau niekam nenaudinga, kad viešąją erdvę užimtų piktinantys vaizdai, tvirkinančios kalbos ar klaidinantys mokymai. Kartais kaip Bartimiejus turime garsiai sušukti – su tikėjimu, kad būsime išklaustyti.

Nuo Jericho iki Jeruzalės liko trisdešimt kilometrų, einant Judėjos kalnyno dykumos keliu. Tai priešpaskutinė Jėzaus gyvenimo stotis. Aklasis elgeta tikėjimu įžvelgia Jėzuję Mesiją. Išpažinimas „Dovydo Sūnau, pasigailėk“ nuskamba prieš pat Jėzaus žemiškojo kelio pabaigą. Elgetos prašymas režia aplinkiniams ausį. Jiems Mesijo įvaizdis nesuderinamas su žmogišku vargu ir kančia. Tačiau žmonių nuotaika nepastovi kaip permainingas oras. Jėzui atkreipus dėmesį ir pasišaukus neregį pas save, žmonės čia pat ima jį drąsinti. Gal tai net tie patys balsai, kurie prieš akimirką jį niekino ir tildė. Neregys nusimeta apsiaustą, o su juo tarsi ankstesnio gyvenimo abejones. Jis kreipiasi iškilmingai ir pagarbiai: „Rabuni“. Neregio prašymas, „kad praregėčiau“, leidžia numanyti, jog jis kažkada buvo regintis. Praradusio regėjimą likimas dar skaudesnis už to, kuris gimė aklas. Nors Bartimėjaus kūniškos akys pažeistos, jo dvasinis regėjimas įžvalgas. Jėzaus žodžiai: „Tavo tikėjimas išgelbėjo tave“, pabrėžia, kad Bartimiejus pirmiau praregėjo vidiniu tikėjimo žvilgsniu, o po to atsivėrė ir jo kūno akys.

Apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi

Pamokslas Šiluvoje švenčiant Evangelijos žinios tūkstantmetei Lietuvai jubiliejų

2009 m. rugsėjo 13 d.

Brangūs broliai ir seserys,

Liturgija ragina mus melsti Dievą, kad Mergelės Marijos Gimimo šventė pagausintų mūsų ramybę. Ši Šventė iš tiesų yra toji, kuri didina mūsų ramybę, nes kalba apie Dievo meilę mums.

Marijos gimimas – tai ženklas, kad Dievas parengė mums išganymą: tam Jis paruošė Jėzaus motinos, kuri taip pat yra ir mūsų motina, kūną bei sielą.

Šventasis Paulius Laiške romiečiams, kurio ištraukos klausėmės, rašo: „Kuriuos jis iš anksto numatė, tuos iš anksto ir paskyrė tapti panašius į jo Sūnaus pavidalą“ (8, 29). Šie žodžiai ypač tinka Švenčiausiajai Mergelei, paskirtai tapti panašia į Dievo Sūnaus ir savo sūnaus pavidalą. Juk Dievas viską sutvarkė pagal šią mintį – kiek anksčiau ją girdėjome tame pačiame skaitinyje: „Mes žinome, kad viskas išeina į gera mylintiems Dievą.“

Dievas rengė visas žmonių kartas Marijos gimimui, Jėzaus gimimui ir drauge veikė naudodamasis antgamtinėmis priemonėmis. Galima sakyti, kad šios dienos Evangelijoje atsiskleidžia tiek prigimtinei, tiek antgamtinei plotmė – jų abiejų reikėjo Marijos gimimui.

Ilgą Evangelijoje skelbiama kartų eilė: „Abraomui gimė Izaokas, Izaokui gimė Jokūbas...“ monotoniškai skamba ją skaitant, tačiau iš tikrųjų ji suima savin visą gyvąją, dažnai ir nusidėjėlių, istoriją, kurią Dievas kreipė į Marijos ir Jėzaus gimimą.

Tačiau galiausiai Dievo planas buvo įvykdytas neįprastomis, stebinančiomis priemonėmis: Juozapas – kaip pasakoja Evangelija – nesuprato, kas įvyko, nes tai atsitiko veikiant Šventajai Dvasiai. Nepakanka vien tik žmogiškųjų kartų paveldo laike, kad įvyktų Dievo planas: būtinas taip pat ir Šventosios Dvasios įsiterpimas.

Visa tai mums kalba apie Dievo meilę: Dievo Kūrėjo meilę, Dievo Gelbėtojo meilę. Šiandien turime ir norime iš naujo pasakyti Dievui, kad esame jam dėkingi, kad džiaugiamės, nes Jis pamilo Mariją ir mus.

Besąlygiška ir amžina Dievo meilė, skirta kiekvienam kūrinui ir pasireiškusi laike kaip Dievo Sūnaus Jėzaus

Kristaus, gimusio iš Mergelės Marijos, įsikūnijimas, prieš tūkstantį metų buvo paskelbta ir Lietuvos žemėje. Šiomet Lietuva džiaugsmingai mini ne tik pirmojo savo vardo paminėjimo vokiečių kronikose tūkstantmetį, bet ir tą faktą, kad prieš tūkstantį metų šventasis vyskupas Brunonas atvyko skelbti lietuviams gerosios Evangelijos naujienos: Dievas tave myli, Kristus mirė už tave! Šventasis Brunonas nebijojo už šį skelbimą sumokėti savo gyvybės aukos.

Brangūs broliai ir seserys, manau, kad labai gera, netgi būtina nepraleisti tuščiai šios istorinės sukakties. Tai proga susimąstyti apie savo tautos savimone. Spontaniškai kyla klausimas, ką Lietuvos istorijai reiškė krikščionių tikėjimo priėmimas?

Tai reiškė pažinti ir priimti Kristų, lietuviams nepažįstamą Dievą, kurio, to nežinodami, jie ieškojo savo religinėse tradicijose. Kristus buvo gelbėtojas, prie kurio jie tylomis ėmė glaustis. Krikščionybės priėmimas taip pat reiškė, kad su krikšto vandeniu jie priėmė dieviškąjį gyvenimą, kuris išūnijimu juos padarė Dievo vaikais; jie priėmė taip pat Šventąją Dvasią, atėjusią nušviesti jų kultūros, nuvalančią ir leidžiančią išdygti gausiai sėklai, kurią įsikūnijęs Žodis pasėjo joje, kreipdamas į Evangelijos kelią.

Iš šio skelbimo gimė turtingas ir gilus lietuvių religingumas; jo esminius bruožus būtų galima nusakyti taip: meilė kenčiančiam Kristui, atjautos, atleidimo ir susitaikini- mo Dievui, kuris mus pamilo taip, kad mirė už mus; tai Dievas, kuris leidžia mums prašyti atleidimo ir atleisti; meilė Eucharistijoje esančiam Viešpačiui, įsikūnijusiam Dievui, mirusiam ir prisikėlusiam, kad būtų Gyvybės Duona; tai Dievas, kuris dalydamasis savo meile leidžia mums mylėti taip, kaip Jis myli; gilus pamaldumas Mergelei Marijai, apsireiškusiai Šiluvoje, Lietuvos Motinai, lietuvių motinai; šis religingumas taip pat pasireiškia meile popiežiui, visiems vyskupams, meile visuotinei Bažnyčiai kaip didžiajai Dievo šeimai, kuri niekada negali ir neturi palikti vienų ar vargstančių savo vaikų.

Iš Evangelijos susitikimo su tradiciniu religingumu taip pat atsirado turtinga šios tautos krikščioniškoji kultūra, atspindima dailėje, muzikoje, literatūroje. Vis dėlto reikia pasakyti, kad utopija sugrįžti atgal ir atgaivinti ikikrikščioniškąjį „prigimtinių religingumą“, atskiriant jį nuo Kristaus ir visuotinės Bažnyčios, reikėtų ne pažangą, o regresą. Iš tikrųjų tai reikėtų sugrįžti atgal prie toli istorijoje likusio momento.

Mums reikia ne grįžti į praeitį, bet suteikti gaivumo, autentiškumo ir naujo postūmio savo krikščioniškajam gyvenimui. Su kokiais pavojais mūsų dienomis susiduria krikščionis? Jų, be abejo, yra daug. Šiandien Mergelės

Marijos akivaizdoje ypač norėčiau atkreipti dėmesį, kaip sunku darosi mąstyti ir veikti pagal evangelinį aiškumą: „taip yra taip, o ne yra ne“ (plg. Mt 5, 37). Kaip tik šis sprendimų ir elgesio skaidrumas leidžia tikintiesiems „prisipažinti“ ir „būti pažintiems“ kaip Kristaus mokiniam. Šiuo gyvenamuoju metu, išsiskiriančiu didžiuliu sąmyšiu ir vis labiau plintančia neopagonybe, tikintysis privalo labiau nei bet kada likti ištikimas „evangeliskosios tapatybės principui“, kuris skambėtų taip: „krikščionis yra krikščionis, o pagonis yra pagonis“. Iš šio principo kyla išvada, kad krikščionis negali savyje pateisinti prieštaravimų, kurie jį tuo pačiu metu darytų ir krikščionimi, ir pagonimi. Tai dvi viena kitą neigiančios tapatybės.

Negalime priimti dvejopos moralės (vienos – Bažnyčios vidui, o kitos – išorei), lengvų alibi, kuriais savaime pasiteisiname, nuolankių kompromisų su pasauliu, kai iš dalies esame krikščionys (pavyzdžiui, deklaruodami save tikinčiais ar dalyvaudami apeigose) ir iš dalies pagonys (pavyzdžiui, profesinėje veikloje, prieš televizijos kameras, kai kuriais moralei priešingais poelgiais, palaikydami neskaidrius santykius su kitais...). Tikinčiamajam galioja vientisumo principas: jis yra pašauktas, kad visas būtų krikščionimi ir visą savo būtį skirtų tikėjimo, meilės ir vilties gyvenimui. Pavojingiausia būtų prarasti budrumą ir, to nepastebint, leistis, kad mus paveiktų pasaulio siūloma mąstysena, nešanti sunaikinimą tiek mūsų vidiniam gyvenimui, tiek mūsų aplinkai.

Taigi kur galėtume įsipareigoti ką nors pataisyti? Norint atsakyti, reikėtų ilgai kalbėti, tad pasitenkinsiu vienu nurodymu, kuris, manau, yra svarbiausias: visų pirma reikia grįžti prie Evangelijos – gyventi ja daugiau ir geriau! Ypač įsipareigoti gyventi teikiant visišką pirmenybę Jėzaus „naujamajam įsakymui“ taip, kaip tai darė pirmųjų amžių Bažnyčia. Tarpusavio meilė – skiriamasis mokinių ženklas ir aukščiausia taisyklė, kurią Jėzus davė savo Bažnyčiai; tikinčiųjų bendruomenėse ji yra norma, turinti gaivinti ir lemti kiekvieną pasirinkimą ir kiekvieną veiksmą.

Jei krikščionys yra krikščionys, jų pareiga keisti pasaulį, o ne priešingai. Ši teiginį patvirtino ir faktai. Taip pat ir mokslininkai sutartinai teigia, kad pati didžiausia revoliucija istorijoje yra krikščionybė. Tad nuolat skelbtinas toks raginimas: krikščioni, tapk tuo, kas esi, elkis, kaip Jėzaus mokinys – visada, visur, visame.

Šiuos pamąstymus baigiu bendra invokacija į Viešpaties ir mūsų Motiną. Išmokyk, Marija, diena po dienos augti praktikuojant Evangeliją, kad tavo Sūnaus Žodžiai taptų mūsų žodžiais, mūsų gyvenimu; suteik nuolankumo vykdyti tiesą su meile, kad visame būtume „taip“ Tėvo valiai; padėk mūsų vyskupams, kuni-

gams, vienuolėms ir visiems mums su džiaugsmu ir pasirengimu tarnauti Viešpačiui artimo asmenyje: juk parašyta, kad Dievas myli tą, kuris duoda su džiaugsmu; padėk valstybės valdžiai kilniai dirbuotis kuriant bendrą tautos gerį, kad darbai įrodytų, jog valdančiųjų pašaukimas ir misija – kitus padaryti laimingus; šiais, taip pat ir Lietuvai, sunkiais laikais palaikyk mūsų pasiryžimą mylėti nesavanaudiškai ir kilniai, dovanojant ne tik tai, kas atlieka, bet ir tai, kas būtina, jei tik Viešpats to nori, nes duodami gauname ir mirdami sau tampame Dievo vaikais; kai džiaugsmingai minime šį Evangelijos skelbimo mūsų mylimai Tėvynei tūkstantmetį, sustiprink mūsų įsitikinimą, kad viskas praeina ir lieka vien meilė, nes meilė niekada nesibaigia.

Ačiū, Mergele Marija, Dievo Motina ir mūsų Motina. AMEN.

▼ **Dokumentas dėl religijos mokymo mokyklose**

(KAP, KAI) Rugsėjo 12 d. dienraštyje *L'Osservatore Romano* paskelbtas Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos dokumentas apie religijos mokymą mokyklose. Dokumentas buvo parengtas gegužės 5 d., tačiau žiniasklaidoje paskelbtas tik rugsėjo mėnesį. Jame pabrėžiama, jog religijos pamokos mokyklose negali būti pakeistos daugiakonfesine etika arba kultūros pamokomis. Pasak Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos dokumento, tai gali vesti į sumaištį, reliatyvizmą arba religinį abejingumą. Pliuralistinėje visuomenėje viena iš religijos laisvės apraiškų yra tai, kad mokyklose dėstoma religija, ir šis mokymas atitinka tėvų įsitikinimus. Konfesinis religijos mokymas kaip įprastinė disciplina atitinka tėvų ir mokinių teisę naudotis religijos laisve. Dokumente taip pat primenamas katechezės ir religijos pamokų skirtumas. Katechezės tikslas – artėjimas prie Kristaus ir krikščioniškojo gyvenimo brandinimas, o religijos mokymas perteikia mokiniams tam tikras žinias apie krikščioniškąją tapatybę ir krikščioniškąjį gyvenimą. Kongregacijos dokumente atremiamas priekaištas, esą konfesinis religijos mokymas nepuoseleja daugiakultūriškumo. Atkreipiamas dėmesys, jog religijos mokymas tampa privilegijuota priemone pažinti ir priimti kitus. Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos laiške primenama, jog mokyklos uždavinys yra integralus ugdymas, kuriame neturi pristigti dvasinio bei moralinio aspekto. Dokumente kalbama apie katalikiškąsias mokyklas, kurios atviros ir nekatalikams, gerbiantiems katalikišką švietimo perspektyvą. Šiose mokyklose turi būti gerbiama mokinių religijos laisvė, tačiau nedera riboti Bažnyčios teisės ir pareigos viešai skelbti savo tikėjimą.

Prasidės pasitarimai su Šv. Pijaus X brolija

(KAP, KAI) Rugsėjo 15 d. Vatikano atstovas žiniasklaidai kun. Federico Lombardi SJ interviu Vatikano radijui patvirtino, jog spalio mėnesį prasidės pasitarimai su Šv. Pijaus X brolijos atstovais. Popiežiaus Benedikto XVI pavedimu pokalbyje teologiniais klausimais dalyvaus trys Tikėjimo mokymo kongregacijos konsultoriai: šveicarų dominikonas t. Charles Morerod, *Opus Dei* generalinis vikaras prel. Fernando Ocariz Brana ir vokiečių jėzuitas t. Karlas Josefus Beckeris. Šv. Pijaus X delegacijai vadovaus ispanas vysk. Alfonso De Galaretta. Vienos arkivyskupas kardinolas Christophas Schönbornas interviu Bavarijos dienraščiui *Passauer Neue Presse* paaiškino, kad Apaštalu Sostas aiškiai nurodys klausimų punktus, dėl kurių negalimos derybos: tai Bažnyčios nuostata dėl santykių su žydais, kitomis religijomis bei krikščioniškomis konfesijomis, taip pat dėl religijos laisvės kaip pamatinės žmogaus teisės. Interviu primename, kad iki šiol Šv. Pijaus X kunigų brolija nuolat pabrėždavo, jog dialogas su Vatikanu bus sėkmingas tik tuomet, jei Apaštalu Sostas pripažins Vatikano II Susirinkimo klaidas: impulsą ekumeniniam dialogui ir požiūrį į judaizmą. Pasak kardinolo, mažiau keblumų būsimose derybose turėtų kelti liturginiai klausimai. Kardinolas priminė, kad popiežius Benediktas XVI laiko savo pareiga siekti Bažnyčios vienybės.

Kardinolas Joachimus Meisneris apie celibatą ir jaunimą

(KAP) Rugsėjo 12 d. Kelno arkivyskupas kardinolas Meisneris susitiko su arkivyskupijos žiniasklaidos atstovais ir aptarė dvasinių pašaukimų temą. Susitikime kardinolas pakartojo įsitikinimą dėl Katalikų Bažnyčios lotynų apeigų kunigų celibato. Pasak kardinolo Meisnerio, panaikinus celibato reikalavimą

Katalikų Bažnyčia turėtų panaikinti ir santuokos neišardomumo principą. Kardinolas pateikė pavyzdį: iš Vokietijoje dirbančių keturių evangelikų vyskupių trys yra išsiskyrusios. Jis retoriškai klausė: „Ar manote, kad pas mus būtų kitaip? Ką vyskupui reiktų daryti su išsiskyrusiu kunigu ir jo šeima?“ Kardinolas J. Meisneris žurnalistams taip pat nurodė vidinius celibato pagrindimo argumentus. Pasak jo, vienas jų yra gyvas tikėjimas šventojo Arso klebono pavyzdžiu: kunigas, atidavęs Dievui savąjį aš, turi laikytis pažado Dievui panašiai kaip jo laikosi sutuoktiniai. Kardinolas J. Meisneris apibendrindamas sakė, jog jaunosios kartos nuostata Bažnyčios atžvilgiu pozityvi. Drauge jis apgailestavo, kad jaunimui „katastrofiškai“ stinga tikėjimo ir žinių. Pasak jo, būtina misionieriška veikla tiek tarp Bažnyčios žmonių, tiek ir nebažnytinėje aplinkoje.

Dėl Bažnyčios žiniasklaidos strategijos

(KAI) Rugsėjo 10–11 d. Fatimoje vykusioje konferencijoje apie Bažnyčios informacijos tarnybas Vatikano atstovas žiniasklaidai kun. Federico Lombardi SJ pateikė savotišką „Bažnyčios atstovo spaudai dekalogą“. Pasak jo, viena iš bažnytinio informacijos biuro užduočių yra stebėti bendrą žiniasklaidos padėtį ir patarti vyskupui arba bažnytinei institucijai atitinkamu momentu pareikšti nuomonę. Kun. F. Lombardi aiškino, jog reikia „vadovauti žaidimui“, antraip bažnytinėms institucijoms gresia pavojus tapti žiniasklaidos priemonių žaislu. Vatikano atstovas taip pat priminė diskretiškumo dovybę, kuri šiandienos pasaulyje vis mažiau vertinama. Diskretiškumas reiškia, kad ne viskas ir ne visuomet turi būti pasakoma; kita vertus, būtina saugotis apgaulės, kalbėti tiesiai ir atvirai. Jei nusižengiama tiesai, imama sau prieštarauti, nes tai anksčiau ar vėliau iškyla aikštėn ir būna negailestingai panaudojama.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

mons. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / mons. Arūnas Poniškaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
Faksas (37) 323 853
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Savanorių pr. 192
44151 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2009, „Bažnyčios žinios“